

Naročnina mesečna 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

Vojno poročilo št. 585

Angleška bojna ladja poškodovana, križarka pred Tobrukom potopljena

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V noči na 18. december so naskakovalna sredstva Kraljeve Mornarice vdrla v pristanišče Aleksandrije in napadla dve angleški bojni ladji.

Šele sedaj pa je bilo potrjeno, da je bila bojna ladja vrste »Valiant« hudo poškodovana in so jo morali spraviti v dok, kjer se še sedaj nahaja.

Podatki, ki so jih zbrale naše edinee, so omogočili ugotoviti, da je bila angleška križarka »Phoenix« zadeta od treh torpedov od naših torpednih letal pred Tobrukom. (Glej vojno poročilo št. 548.) Križarka je bila potopljena.

Vihar, ki silovito razsaja, je oviral boje v zahodni Cirenaiki. Nadaljeval se je živahen sovražni pritisk na postojanke Sollum in Halfayo.

Obojestranski letalstvu sta zaradi slabega vremena razvili zelo omejeno delavnost. Naše letalstvo je napadlo sovražna središča skladišč, kjer so izbruhnili požari, sovražno letalstvo pa je metalo bombe na Tripolis, kjer je nastala nepomembna škoda.

Nadaljuje se napad letalstva Osi proti otoku Malti.

Italijanski prometni minister v Berlinu

Berlin, 8. jan. AS: Prometni minister Eksc. Hostventuri je danes zjutraj prišel v Berlin na vabilo nemškega prometnega ministra. Spremlja ga več višjih uradnikov njegovega ministrstva.

Avstralski generali se vračajo domov

Rim, 8. januarja. AS: »Times« in drugi listi pišejo brez komentarjev o pozivu, naj se vrnejo v domovino avstralski generali, ki služijo pri Wavellovih četah. Odpoklicani so generali: Robertson, Plant, Vasey, Cloves, Turray in Sagace, ker je to potrebno, da bodo prenovili avstralsko narodno armado in zato, ker je predvidena pomladitev glavnih stebrov v vojski.

Židje izločeni iz mestnega sveta v Budimpešti

Budimpešta, 8. januarja. AS: Z današnjim odlokom madžarskega notranjega ministra v zvezi z zakonom o obrambi rase so bili razrešeni judovski člani mestnega sveta v Budimpešti. Bilo jih je 24 in so predstavljali skrajno smer v judovskem gibanju.

Snežne nevihte v Španiji

Madrid, 8. januarja. AS: Snežne nevihte se naprej divjajo po številnih španskih pokrajinah. Zaradi velikih snežnih zametov je zastal ves promet v Col de Pajares, v Oviedu je divjala velika nevihta s točo in dežjem; okoli mesta so velike poplave. V Gibraltarju se kljub težavam plovba nadaljuje.

Molotov skuša žaliti čast nemškega vojaka

Berlin, 8. jan. AS: V sredo zvečer so mnoge radijske postaje objavljale, da je sovjetska tajna policija v Feodoziji takoj nato, ko so se tam izkrcale sovjetske čete, začela zapirati tiste osebe, ki so sodelovale z nemškimi zasedbenimi oblastmi. Seveda pa je beseda »zapirati« za sovjetske pojme še prelepa beseda.

Ob istem času pa je sovjetski zunanji komisar Molotov, kakor piše »Nemška diplomatska korespondenca«, dostavil diplomatskim zastopnikom, ki so akreditirani pri sovjetski vladi, noto, ki skuša omadeževati čast nemškega vojaka. Glasilo nemškega zunanjega ministrstva piše, da Molotovljuje nota popolnoma spoštuje zločinske in zverinske načine postopanja sovjetskih oblasti. Med svojim napredovanjem so nemške čete lahko ugotovile na vsak korak, kako strahotno je bilo delovanje zastopnikov rdečih oblasti in sovjetske policije, ki je delala na Stalinov ukaz in na ukaz njegovih maršalov.

Sedaj pa je Molotov hitro sestavil žalostno poročilo, s katerim skuša sramotiti nemškega vojaka pred vsem svetom. Molotov pa očita se-

Tokio, 8. jan. AS: Uradno je bilo objavljeno, da so japonske čete zasedle Kuala Lumpur na Malajskem polotoku.

Carigrad, 8. jan. AS: List »Igdame« piše o vojaškem položaju na Tihem oceanu in naglašja, da je Amerika v tem odseku zgubila vsa svoja pomorska pristanišča in da zato njeno vojno brodovje ne more nastopati. Za delovanje v teh krajih bi moralo to brodovje v avstralska pristanišča, ki pa niso zadostno opremljena, da bi mogla nuditi gostoljubje severnoamerikemu ladjevju. Po enem mesecu od začetka vojne — tako zaključuje list — so Japonci dosegli tolikšne uspehe, da ti uspehi popolnoma izključujejo vojaško pobudo Združenih držav.

Rio de Janeiro, 8. jan. AS: Iz Washingtona se je izvedelo, da je admiral Robinson govoril pred mornariškim odborom ameriškega senata, kjer je moral priznati, da so bili japonski konvoji, ki so vozili japonske čete na otok Luzon, tako zastraženi, da se ameriške podmornice niso mogle približati japonskim ladjam.

Sanghaj, 8. januarja. AS: »Tahikiri Shempoc« piše o položaju na Tihem oceanu in pravi, da je zasedbo angleškega Bornea že zagotovljena gospodarska in vojaška nadmoč Japoncev v krajih južnega dela Tihicega oceana in da je zdaj vrsta na Avstraliji, Nizozemski Indiji in Novi Zelandiji. Vlade teh držav že zahtevajo pomoč, toda kto jim bo mogel pomagati? Če Anglija ne bo branila Nizozemske Indije, se bosta morali Avstralija in Nova Zelandija zažestiti le sami nase.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 8. januarja: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča je sovražnik tudi včeraj ob krvavih izgubah ponovil svoje napade. Na nekaterih krajih so boji še v teku.

Letalstvo je uspešno napadlo pristaniške naprave in ladje v Feodoziji. Na drugih odsekih bojišča se je nadaljeval boj proti napadajočim Sovjetom in letalstvo je bombardiralo sovražne zveze v zaledju.

Pred škotsko obalo so bojna letala podnevi potopila 6000 tonsko trgovsko ladjo. Hudo je bila z bombo poškodovana še ena ladja.

Ponovni sovražni napadi na vzhodu

Pomorska bitka na Tihem morju

Saigon, 8. jan. AS: Kakor poroča radio iz San Franciska, je prišlo do pomorske bitke med dvema ameriškim križarkama in maloštevilnimi japonskimi rusilec 600 km vstran od Filip. otoka Mindanau. Ena ameriška križarka je bila verjetno potopljena, druga pa poškodovana. Bitke so se udeležila tudi letala. Radio San Francisko poroča, da gre za ameriški križarki »New Mexico« in »Mississippi«, ki sta bili prisiljeni boriti se, ko ju je zasledilo japonsko vojno brodovje v Port Darwinu v Avstraliji.

Japonska ofenziva ob reki Perak

Saigon, 8. jan. AS: Poročila iz Singapurja pravi, da so japonske čete sprožile silovito ofenzivo vzdolž dolnjega teka reke Perak. Ta japonski napad podpira mnogo tankov.

Poročila iz angleškega vira priznavajo, da se je Japoncem posrečilo prodreti globoko v angleški obrambni sestav, japonsko letalstvo pa razbija angleške postojanke.

Letalski napad na Bangkok

Bangkok, 8. jan. AS: Prvič v tej vojni je bil Bangkok bombardiran. Zjutraj ob 4.10 po tokijskem času sta dve angleški letali prišli nad mesto in metali bombe nad stanovanjski del mesta. Ubiti sta bili dve osebi, škoda je bila majhna. Zadeta je bila bolnišnica, francoska cerkev in sedež Indokinske banke. Mnogo bomb je padlo na kitajski del mesta. Zažigalne bombe so povzročile požare na treh mestih, vendar pa so jih v eni uri pogasili.

Japonske zmage spreminjajo svet

Tokio, 8. jan. AS: »Japan Times and Advertiser« razlaga pet japonskih zmag na Havajskih otokih, Guam, na otoku Wake, v Hongkongu in na Manili ter pravi, da so te zmage v enem mesecu spremenile svet. V enem mesecu se je posrečila Japoncem naloga, rešiti Vzhodno Azijo angleško-amerikanskega gospodarstva. Uničenje severno-ameriške mornarice v Tihem oceanu pomeni konec ameriške oblasti na tem oceanu, oziroma jo vsaj za dolgo časa oddalji. Uničenje angleške mor-

narice v Vzhodni Aziji, ki je ovirala japonske zveze z malajsko fronto, pa onemogoča vsako neposredno pomoč Singapurju ter omogoča japonski uspeh na tem področju. Padec Hongkonga pomeni konec stoletja angleške nadmoči nad Kitajsko, zasedba Manille pa pomeni zarjo novega časa, ki se bliža Filipincem. Zasedba dveh tretjin Malajskega polotoka in bližnji padec Singapurja imajo prav tako velikanski pomen.

Rojstni dan vladarice

Rim, 8. jan. as. Danes praznujejo po vsej Italiji god Kraljice in Cesarice. Iz vseh krajev je prišlo veliko število brzojavnih čestitk.

Še en nemški general padel v Rusiji

Berlin, 8. jan. AS: General J. Braun, poveljnik neke nemške divizije iz Brandenburga, je zadnje dni decembra padel na ruskem bojišču, ker je pod njim eksplodirala sovjetska mina. General Braun je poveljeval neki nemški pehotni diviziji že v Franciji ter se je udeleževal trdih in zmagovitih bitk ob reki Meuse. Njegova divizija je bila ena izmed prvih, ki je dosegla vzhodno bojišče in je ob začetku ofenzive strla ruske obmejne postojanke severno od Lvoja. Zatem je ta general izsilil prehod čez Dnjeper južno od Kijeva ter se udeležil velike uničevalne bitke vzhodno od tega mesta, zatem je njegova divizija po zasedbi Poltave dosegla industrijsko mesto Harkov.

Pred konferenco v Rio de Janeiru

Tokio, 8. jan. AS: Agencija Domei je prejela iz Buenos Airesa poročilo, da se zelo mrzlično pripravljala konferenca ameriških zunanjih ministrov, ki se začne 15. januarja v Rio de Janeiru. Zastopnik dominikanske republike je predlagal, da naj konferenca v Rio de Janeiru sprejme skupno vojno napoved proti državam Osi. Proti temu pa se niso izrekli samo argentinski zunanji minister, ampak tudi zunanji minister Čileja in Peruja, ki sta na poti v Rio de Janeiro prišla v Buenos Aires.

Edina jasna stvar, ki izhaja iz Rooseveltovega govora je, da bodo severnoameriške čete zasedle Anglijo. To bi mogel preprečiti le Churchill, ki pa se s tem strinja in tako bo zasedba Anglije edina zasedba, ki jo bodo ameriške čete izvedle v Evropi.

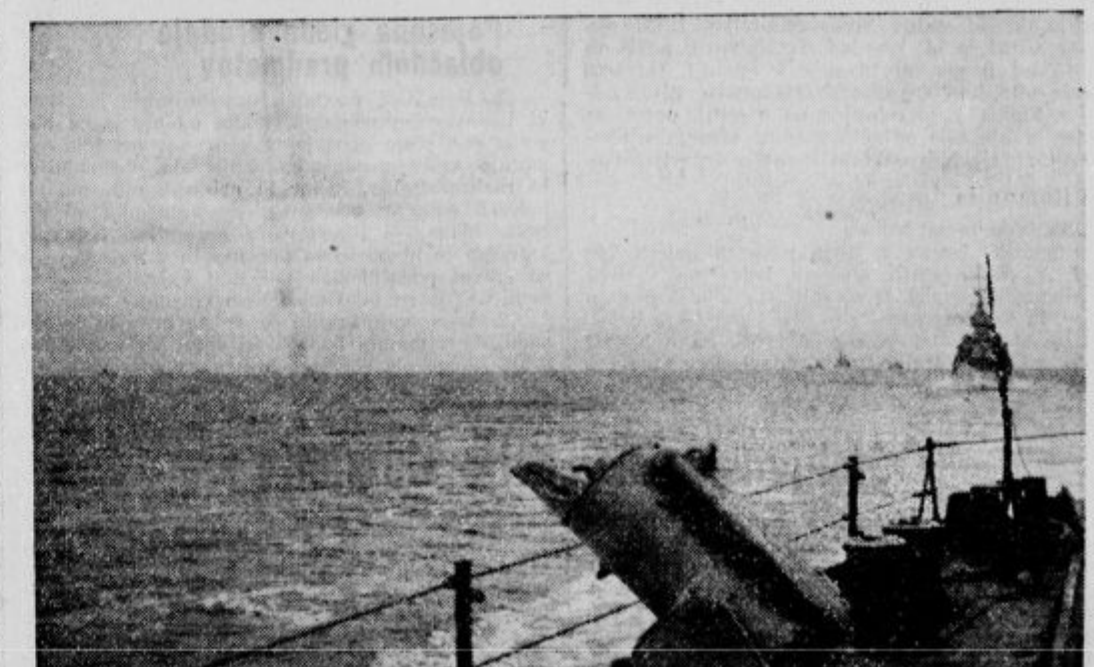
Milan, 8. jan. AS: »Corriere della Sera« komentira Rooseveltovo poslanico in pravi, da se je Roosevelt zlasti trudil, da bi opravičil poraz, ki so ga Amerikanci doživeli v prvih dneh vojne. Skušal je uveljaviti mnenje, da so bili Amerikanci žrtev japonskega izdajstva. List poudarja, da je to laž, kajti japonski napad je sledil večtedenskim ameriškim grožnjam.

Nezaslišana Rooseveltova domišljavost

Megalomanske številke o ameriški oborožitvi

Rim, 8. jan. AS: Roosevelt je imel prvi govor v kongresu po udarcu na Pearl Harbour. Veliki lažnjivec je hotel pri tej priložnosti prekositi samega sebe in je to tudi dosegel. Cel govor severnoameriškega predsednika je ena sama laž od prve do zadnje besede. Zaveznik boljševizma je rekel, da se bori za Boga. Zaveznik Angležev, ki do smrti mučijo Indijce, je izjavil, da se bori za civilizacijo. Hinaščina severnoameriškega predsednika se kaže tudi v nesramnosti, s katero je posebno potegnil človeštvo v brezno vojne med celinami. Sledijo megalomanskemu delovanju svojih možganov je predsednik izstrelil številke 100.000 letal v enem letu, 75.000 tankov v enem letu, 35.000 protiletalskih topov v enem letu in 10 mi-

lijonov ton ladjevja, ki da jih bo zgradila severnoameriška industrija. Z vso pravico lahko rečemo, predsedniku Rooseveltu, da so njegove številke le preproste prikazni, s katerimi hoče zmešati Ruse, Kitajce in južne Amerikance, ki jih hočejo Združene države potegniti v vojno. Toda tudi, če bi Roosevelt uspel uresničiti številke, ki jih je izbruhal, bi vendar izgubil vojno, kajti bitke niso dobljene s stroji, temveč z ljudmi, ki jih uporabljajo. Sicer pa so Amerikanci pokazali na Filipinih in na Havajskih otokih svojo sposobnost.

Italijansko brodovje v Sredozemskem morju.

Trpljenje indijskega naroda pod Angleži

Ječe in koncentracijska taborišča so polna indijskih rodoljbov

Budimpešta, 8. jan. AS: V Budimpešti je imela globok vtis izjava, ki jo je dal član vseindijskega kongresa Taki Ahmed Tapalan o položaju indijskega naroda. Angleške oblasti postopajo z domačimi indijskimi plemeni nečloveško kruto z ranih vrstami preganjanj. V Wezristanu je prišlo do poboja med 100.000 muslimani in angleškimi četami, ki so prišle sem z namenom pomiriti to provinco. V vsej Indiji so ječe in koncentracijska taborišča polna Indijcev, ki so krivi le želje po neodvisnosti svoje dežele. 800 tisoč Indijcev je bilo poklicanih pod angleško orožje. 200.000 Indijcev je bilo poslanih v Afriko. Danes je že polovica teh čet pokopanih v pu-

šavskem pesku. Pri obrambi birmanske ceste je padlo 80.000 Indijcev. Pred nedavnim se je uprlo 60.000 indijskih vojakov, ki so pobili angleške častnike in so nato prešli k Japoncem. Danes se ta prva indijska skupina pripravlja v japonski indijski legiji za boj proti Anglosaksoncem. Angleži nikakor ne morejo misliti na podvržene narode, marveč le na vojno industrijo. V Indiji vlada lakota in med ljudstvom so razširjene mnoge nevarne bolezni. Vsa Indija se pripravlja za upor proti angleški nadoblasti. Zmaga Osišča in Japoncev bo edina lahko dala svobodo indijskega ljudstvu. Vsi angleški napori, Indijo obdržati, so zato prazni.

Borneo

žigar angleški del so te dni japonske čete zasledile, se v malajskem jeziku imenuje Kalamantan in je tretji največji otok na zemlji. Otok pripada Nizozemski Indiji razen severnega dela, ki pripada angleškemu imperiju. V sredini otoka se raztezata dva grebena gorovja, ki presegata višino 4000 m (najvišji vrh Kinabalu 4120 m), ob obali pa je 75 km široko močvirno ozemlje. Na otoku je zelo mnogo rek, največje pa so Baksito, Kapuas in Kutei. Reke so plavne in so edina prometna zveza za notranjost otoka. Velika množina padavin in enako visoka temperatura pospešujejo močno razvito tropsko rastlinstvo. Domače malajsko prebivalstvo živi po vaseh raztreseno po vsem otoku in sicer v visokih iz bambusa zgrajenih hišah. Največ vasi je ob rekah.

Pod evropskim vplivom so zlasti v nizozemskem delu otoka nastala velika pristaniška mesta. V nizozemskem delu so največja mesta Pontianak, Bandiermazin in Samarinda, v angleškem delu pa Sandakan, Saravak, in Brunei.

V notranjosti otoka živi malajsko prebivalstvo na nizki kulturni stopnji in se bavi večinoma z lovom, ob obali pa z ribolovom in z nasadi riža. Gospodarsko važno je zlasti pridelovanje riža, sladkornega trsa, kave in kavčuka, zlasti pa so na otoku velika ležišča petrolejskih polj, premoga pa je mnogo v jugovzhodnem delu otoka.

Površina otoka znaša 731.500 kv. km, prebivalcev pa je na otoku 2.700.000, od tega pripada 535. 638 kv. km z 1.822.000 prebivalci Nizozemcem, ostalo pa je angleško.

Od leta 1517 naprej so otok obiskovali Portugalci, od leta 1606 pa tudi Nizozemci, ki so se leta 1850 polastili juga in zahoda otoka. Na severu je leta 1842 postal Saravak, leta 1846 pa Lubuan zaveznik Anglije. Slednje zavezništvo je sultan v Bruneu sklenil z An-

gležem Jamesom Brookom in družina sultana v tem delu Bornea še sedaj vlada. Krščanstvo so misijonarji začeli prinašati na Borneo konec 17. stoletja. Prva cerkvena organizacija je bila ustanovljena leta 1855.

Kuala Lumpur

je prestolnica malajske pokrajine Selangor in šteje približno 120.000 prebivalcev, večina Kitajcev. Mesto leži ob železnici, ki vodi iz Bangkoka, prestolnice Tajske, v Singapur in gre čez ves Malajski polotok. Mesto Kuala Lumpur se je tako hitro razvijalo zaradi proizvodnje kavčuka. V pokrajini Selangor so tudi veliki rudniki cinka, ki se izvažajo skozi pristanišče Swettenham, ki je tudi zvezano z železnico s Kuala Lumpurjem. Kuala Lumpur je tudi važno finančno središče, ker so tam Angleži zložili velika finančna sredstva.

Z vsega sveta

Svica

Italijanski veleposlanik Gianini je prišel v Bern, kjer je imel važne razgovore s švicarskimi zveznimi svetniki. Z njimi je razpravljala zlasti o gospodarskih zvezah med Italijo in Švicjo.

Grčija

Predsednik grške vlade general Colakoglu je sprejel zastopstvo občinskega sveta iz Pireja in imel nanj govor, v katerem je poudaril, da se vlada silno trudi, da bi ohranila grški narod. Rekel je, da morajo vsi Grki sodelovati z vlado pri tej nalogi, da se ohrani grško ljudstvo, ker vzhodno sodelujejo pri tem delu tudi zasedbene oblasti, ki dajejo grškemu ljudstvu pravo krščansko pomoč. Usoda vsakega naroda pa je odvisna od junaštva in državljanske zavesti.

Za nove ceste je Grčiji je prometni minister določil kredit 60 milijonov drahov. Pri cestnih delih bo zaposlenih mnogo brezposelnih iz tistih pokrajin, kjer bodo zgradili nove ceste.

Vatikan

Sv. oče Pij XII.

je večkrat dopolnje sprejel v avdienco nad 8000 oseb, med temi 600 parov novoporočencev in nad 1000 vojakov.

Filipini

Med Japonci in županom v Manilli je bil dosežen sporazum o upravi v Manilli. Za mestno upravo je sporazum z japonskim glavnim stanom podpisal Vargas, župan v Manilli. Sporazum zlasti določa, kako naj se razvija redno življenje v filipinskem glavnem mestu pod novim gospodarjem.

Japonska

220.000 japonskih družin se bo izselilo v Mandžurijo. Japonska vlada je izdelala namreč velik načrt za kolonizacijo Mandžurije. Tako bo sedaj v Mandžuriji že 300.000 japonskih družin. Za izvedbo novega japonskega kolonialnega načrta bodo poslali v Mandžurijo 130.000 članov japonskih mladinskih organizacij. Kolonizacija je potrebna zaradi tesnega sodelovanja med Japonsko in Mandžurijo in pa da bi se organizirala obramba Mandžurije na severu.

Mehika

Obramba mehiške obale zelo skrbi mehiško vlado. Japonske podmornice namreč križarijo ob tej obali Tihga morja. — Bivši predsednik mehiške republike Cardenas in poveljnik mehiških sil ob Tihem morju se bosta podala v San Diego, kjer se bosta posvetovala s poveljnikom tega pomorskega oporišča o tem, kako naj se organizira obramba mehiške obale ob Tihem morju.

Francija

Francosko Somalijo so Angleži te dni znova napadli. Agencija Havas poroča iz Vichija, da so angleške sile zopet napadle obalo Francoske Somalije. Iz Džibutija poročajo, da so angleška letala iz strojne streljala na območje postojanko v Loyadi, in sicer 20. in 25. decembra, 30. decembra pa so letala napadla postojanko v Kokholu.

Nemčija

Kolumbov spomin je proslavilo nemško gledališče v Mannheimu. Gledališče je predvajalo dramo o »Kristofu Kolumbu«, ki jo je napisal mladi pisatelj Stargardt. Občinstvo je dramo navdušeno sprejelo.

Amerika

Mesta ob atlantski obali zapuščena ameriško prebivalstvo, kakor poroča dopisnik švedskega lista »Alehanderc«. Prebivalstvo se zlasti seli iz Newyorka, Bostona, Filadelfije in odhaja v notranjost države, ker menja, da je blizu dan, ko bo treba izprazniti mesta ob obali zaradi razvoja vojne.

Španija

Politično sodišče v Madridu je izreklo sodbe proti raznim osebnostim, ki so vodile bivšo republiko. Bivši minister Giral je bil obsojen na 75 milij. pezet in na 15 let prepovedi bivanja v Španiji. Odvzeto mu je bilo tudi špansko državljanstvo. Bivši minister Funez je bil obsojen na 5 milij. pezet, za 15 let mu je bila odvzeta pravica bivanja v Španiji in mu je bilo odvzeto špansko državljanstvo.

Romunija

Na vzhodnem bojišču so romunski letalci v štirih mesecih uničili 740 letal. V prvih štirih mesecih bojev na vzhodu so romunski letalci izvozili 343 letalskih dvo-bojev in so lovi sestrelili 345 sovjetskih letal. 392 sovjetskih letal je bilo uničenih na tleh, 203 letala pa je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Iz Srbije

Navodila srbske vlade za delo okrožnim načelnikom. Po imenovanju okrožnih načelnikov sta vse okrožne načelnike sprejela skupno srbski ministrski predsednik in notranji minister ter sta vsakemu okrožnemu načelniku izročila pisana navodila za delovanje na novih položajih. Notranji minister je nato ta navodila tudi podrobno pojasnjeval. V navodilih so prvi okrožni načelniki dobili nalogo, da morajo z vsemi silami in sredstvi dokončati čiščenje ozemlja pred komunisti ter upostaviti popolno varnost, mir in red. Vse pozornost morajo posvetiti tudi bivšim političnim strankam ter ne smejo pod nobenim pogojem dopustiti, da bi stranke poskušale obnoviti svoje delovanje. Glavna skrb okrožnih načelnikov bo tudi obnova krajev, ki so trpeli v vojni in v zadnjem času. Povsod bodo morali preganjanje korupcije in črno borzo. V ta namen bodo postavili vse dosedanje občinske uprave in imenovali nove z mlajšimi, sposobnimi in oddolnimi ljudmi. Skrbeti bodo morali tudi za prehrano ljudstva in omogočiti pravilno in pravično razdeljevanje živil ter upostaviti nemoteno in neovirano izmenjavo blaga med mesti in deželo. Za pobiranje novic raznih tujih radijskih postaj bodo imeli na razpolago sposobne ljudi, ki bodo stalno obveščali ljudstvo o pravem položaju. Končno bodo morali gledati, da bodo ljudje obdelali vsa razpoložljiva zemljišča. Za izvedbo teh načrtov so okrožni načelniki dobili široka pooblastila ter so nase prevzeli tudi vse odgovornosti.

Kuhinja za siromašne otroke. V Kraljevu so oni dan odprli kuhinjo za siromašne otroke in njihove starše. Kuhinjo vzdržuje krajevni odbor Rdečega križa s podporo osrednje organizacije v Belgradu. V njej bo dobivalo vsak dan hrano nad 100 otrok.

Belgrajski ilustrirani časopis. V Belgradu je te dni prišel izhajati ilustrirani tednik »Kolo«. Številko prodajajo po 4 dinarje.

Prepoved igranja kart, biljarda in vseh ostalih zabavnih iger po javnih lokalih. Na predlog notranjega ministra je izdala srbska vlada posebno naredbo, s katero je prepovedala igranje kart, domina, biljarda in vse ostale zabavne igre v vseh javnih lokalih. Kdor se ne bi držal določil te naredbe, bo kaznovan z denarno kaznijo od 10 do 1500 din. Ista kazen zadene tudi lastnika lokala.

Obvezna prijava posteljnega perja v Srbiji in Banatu. Srbska vlada je predpisala uredbo o obvezni ponudbi in izvozu vseh vrst posteljnega perja v Srbiji in Banatu. Po tej uredbi morajo vsi ljudje v Srbiji in Banatu prijaviti posteljno perje tiskam, ki jih bo za odkup tega perja

Gospodarstvo

Ljudsko zavarovanje v Italiji

Veliki državni zavarovalni zavod INA je že pred leti vpeljal z uspehom v Italiji ljudsko zavarovanje, katerega ugodnosti so z delovanjem tega zavoda razširjene tudi na Ljubljansko pokrajino.

Glavne prednosti tega ljudskega zavarovanja so naslednje: zavarovane se ni treba dati zdravniško preiskati pred nastopom zavarovanja, premije je plačevati v najmanjših mesečnih zneskih že od 5 lir naprej, po 10, 15 lir itd. V primeru smrtne nesreče zavarovane se ne izplača samo zavarovana vsota, temveč še enkratna vsina kapitala. Nadalje dovoljuje zavod v primeru brezposelnosti odlog plačila premij do dveh let. Ugodnosti so tudi za one, ki imajo številne družine. Tako n. pr. je zavarovalec, ki ima 6 živih otrok (po zaključku zavarovalne pogodbe) oproščen nadaljnega plačevanja premij. Nadalje so posebne olajšave za primer popolne invalidnosti zavarovane; v tem primeru odpade vsako nadaljnje plačevanje premij.

Poleg tega pa je treba upoštevati, da so tudi zavarovanci te panoge zavarovanja (ljudskega) deležni čistega dobička zavoda, kajti vsako leto se jim k glavnici pripiše sorazmerna vsota, kar daje zopet večjo izplačano zavarovalno vsoto. Končno pa so zavarovanci ljudskega zavarovanja deležni tudi vseh številnih in brezplačnih zdravstvenih ustanov, katere morejo uporabljati, da tako od časa do časa nadzirajo svoje zdravje in se lahko tudi pravočasno pobrigajo zanje, za kar daje zavod sam znatne ugodnosti.

Pojasnila glede prodaje oblačilnih predmetov

1. Detajlisti, prodajalci racioniranih izdelkov, ki imajo več prodajalcev, lahko oddajo svoje blago iz ene svoje prodajalne v drugo; pri tem morajo vršiti predpisana knjiženja obremenitve in razbremenitve, kakor je pri njih običajno ter beležiti odnosne opombe glede namembe ali poroka blaga. — Blago mora spremljati listek, v katerem je blago točno opisano in z navedbo, da so glavni podatki beleženi tudi v knjigi razbremenitve, da se tako omogoči potrebne kontrole.

2. V mnogih krajih, če ne v vseh, je navada, da si majhni podeželski detajlisti nabavljajo svoje zaloge pri večjih detajlistih v mestu. — Si-

določilo ministrstvo za narodno gospodarstvo. Domačo letno uporabo posteljnega perja bo določilo isto ministrstvo. Ostale količine perja bodo morali ljudje oddati.

Nabava traktorjev za obdelovanje zemlje. Zaradi obdelave vse razpoložljive zemlje v Srbiji je kmetijsko ministrstvo nabavilo več traktorjev, s katerimi bodo pričeli spomladi obdelovati zemljo po Srbiji kmetijski strokovnjaki.

Petdeset udarcev z batino zaradi trgovanja z odborniškim mestom v občini. Župan kmečke občine Jagnjila v mladenovačkem okraju, Milentije Marković, je imel v občini še eno nezasedeno odborniško mesto, s katerim je trgoval. Ljudje so ga naznanili ter je bil zato župan odstavljen in kaznovan z javnim batinanjem. Petdeset udarcev na zadnjo stran telesa so mu odšteli in odmerili na javnem trgu v Mladenovcu pred zbranimi meščani in okoliškimi kmeti.

Vse volno v Srbiji je treba oddati nabavljalni zadrugi industrijev v Belgradu. Centrala za tekstilne izdelke znova opozarja vse ljudi, ki imajo doma volno, da jo morajo ponuditi v odkup omenjeni zadrugi. V nasprotnem primeru jim bo volna zaplenjena in bodo razen tega še kaznovani.

Belgrajska skupina nar.-soc. stranke za nemške vojake na vzhodnem bojišču. Belgrajski Nemci, vključeni v krajevni skupini nar.-soc. stranke, so zbrali za nemške vojake na vzhodnem bojišču 12.433 kosov volnenih izdelkov.

stem »bonov za dvig« prepevujejo tak način preskrbovanja, ker se boni more uporabiti le napram grosistom ali producentom. Ker pa je potrebno, da se malim detajlistom pomaga in olajša delo, je sklenjeno, da se jim da možnost, da si nabavijo od trg.-ind. zbornice mesto »bonov za dvig«, ki so namenjeni le grosistom in producentom »nakupne bonice« za odgovarjajoče število oddanih točk, tako jih lahko uporabijo tudi pri drugih detajlistih.

3. Z okrožnicami Visokega komisariata so bila izdana navodila o izdaji dovoljenj za prevzem blaga, ki so ga trgovci in obrtniki naročili pred 31. X. 1941. — Z ozirom na težave v dobavljanju, ki so se pokazale zaradi prevoznih nedostatkov, je sklenjeno, da se zainteresiranim tiskam daje možnost, da si dajo pošiljati blago, za katero imajo navedeno dovoljenje, do a ne preko 31. januarja 1942; pri tem pa ostane v veljavi določba, da se po 31. dec. 1941 ne bo izdalo nobeno dovoljenje več za prevzem blaga, ki je bilo naročeno pred 31. okt. 1941.

4. Nakupne torbe, ki so pripravljene iz odrezkov iz kože, so podvržene nakaznicam. Nasprotna odredbe so neveljavne.

1. V III. odst. čl. 21. naredbe Visokega komisariata z dne 8. nov. 1941-XX, »Sl. list št. 512-90-41, je navedeno, da smejo tiskarje, ki prosijo pri trg.-ind. zbornici za bone za dvig, izročiti odrezke in bone pristojnemu okrajnemu glavarstvu (mesnemu poglavarstvu), ki jim izda potrdilo. Za ta potrdila naj se uporablja poseben obrazec.

2. Obračunska nakaznica se ne sme izdati osebam, ki bi v času njene veljavnosti prestopile iz enega starostnega razreda v drugega.

Otrokom, ki dovršijo prvo leto starosti, je treba izdati nakaznico C. Glede rojstnega dne pa se je treba držati sledečih navodil: Pred izdajo se odreže 6 odrezkov z arabskimi številkami za vsak cel mesec, računajoč od 1. nov. 1941 do rojstnega dne, 5 odrezkov z rimskimi številkami in 1 odrezek z arabskimi za vsako dvomesečje. Tako bo na pr. za tiste, ki so rojeni v decembru 1940, izdana nakaznica, od katere se bo odrezalo le 6 odrezkov z arabskimi in noben odrezek z rimskimi številkami in črkami.

Odrezani odrezki se bodo shranili pri občini, ki izdaja nakaznice.

3. Zveze, tiskarje in družbe raznih strok se obračajo na trg.-ind. zbornico s prošnjo, naj bi se jim izdali skupni nakupni boni za obleke, kombinirane, delovne čevlje za njihove nameštence na podlagi čl. 16 naredbe Vis. komisariata z dne 8. nov. 1941-XX, »Sl. list št. 512-90-41.

V svrhu pravilne uporabe omenjenih navodil po zbornici, je potrebno sporočiti kriterije, po katerih se je ravnavati. S takimi navodili se je nameravalo dati delodajalcem nekaterih maloštevilnih kategorij industrije možnost, nadaljevati, kakor v preteklem, dobavo lastnim delavcem, dodeljenim delu, ki zahteva izredno izrabo oblačil, ali pa uporabo težkih delovnih obutev, izdelanih popolnoma iz usnja ali pa posebne zaščitne vrste (tako na pr. škornji iz gume) oblačil in obutev. Te koncesije torej ne bi bilo mogoče brez ne-

prijetnih posledic izdati vsem delavcem (omenjena navodila dajo itak možnost, a ne obveznost, zbornici ugoditi prošnjam delodajalcev, in nikakor ne poljedelskim delavcem. Omenjena navodila je torej izvajati najrestriktivneje in ni dopuščena širokogrudna razlaga, kakor tudi ne za vsako drugo ugodnost v nasprotju s sistemom nakaznic.

Iz hrvatskega gospodarstva

Italijansko-hrvatski potniški promet. Te dni se začne v Benetkah pogajanja med Italijo in Hrvatsko zaradi ureditve potniškega prometa. Pri teh pogajanjih se bo zlasti govorilo o ureditvi potniških tarif v prometu med obema državama. Po teh načelnih razgovorih se bodo začela podrobna pogajanja za popolno upostavitve potniškega prometa med Italijo in Hrvatsko. Pričakovati je, da se bodo tozadavna pogajanja nadaljevala v Zagrebu.

Pridelek na Hrvatskem. Hrvatski listi objavljajo zanimive primerjalne številke o povprečnem pridelku na Hrvatskem in v drugih državah. Tako n. pr. je znašal v povprečju let 1937—1939 pridelek pšenice na 1 ha Hrvatskem 11,2 met. stola, v Nemčiji pa 23,7, v Italiji 15, v Bolgariji 14,9, na Madžarskem 15,4 in v Romuniji 11,4 met. stola. Pridelek koruze je znašal v omenjenem razdobju na Hrvatskem na ha 15,7, v Nemčiji 29,5, v Italiji 21,0 in na Madžarskem 21,4 met. stola. Nadalje je znašal pridelek riža na Hrvatskem 0,2, v Nemčiji 17,7, ovsu 9,7, v Nemčiji 21,5, sladkorne pese 180,2 v Nemčiji 321,9, krompirja 62,6, v Nemčiji 177,8 met. stola. Zadnja leta pa niso prinesla povečanja pridelka na Hrvatskem, temveč zaradi neugodnih vremenskih razmerah tudi zmanjšanje.

Ukinitev imovinskih občin je bila sprejeta z velikim zadovoljstvom. Imovinskih občin je bilo na Hrvatskem okoli 25 in so šteje 150.000 kmečkih domov z okoli 1,2 milij. ljudi. Imovina teh občin je bila ocenjena na 3 milijarde kun.

*

Razdelitev železne žice za kmetijske potrebe. Ministrstvo za korporacije je izdalo navodila za nakazovanje in razdelitev pocinkane železne žice za kmetijske obrate. Zlasti bodo krite potrebe vinogradnikov in sadjarjev. Nakup bo omogočen na osnovi bonov, katere bo izdajala nacionalna zveza konzorijev kmetijskih proizvajalcev podprejnim pokrajinskim konzorijem. Trgovci bodo morali sporočiti vse nabave in prodaje pokrajinskim korporativnim svetom. Veljavnost je omenjenih bonov zapade dne 31. maja 1942.

Doklada za pokrajinske korporacijske svete. Kr. dekret z dne 31. oktobra je določil za 1942 odstotek doklade za vzdrževanje pokrajinskih korporacijskih svetov. Ta doklada se pobira kot znano na vse davke, ki izvirajo iz kakršnekoli industrijske ali trgovske delavnosti, vključno kmetijske podjetja, ki so podvržena pridobitni. Odstotek doklade znaša v gorški pokrajini 2 odst., v tržaški 1,5 odst., v videmski 1 odst. in v kvarnerski pokrajini 2 odstotki.

Nove starostne meje za delavsko pokojninsko zavarovanje v Italiji. V letu 1942 je starostna meja za delavstvo, ki hoče iti v pokoj, znižana na 62 let za moške in na 57 let za ženske. S tem je dosežen nov korak pri zmanjšanju starostne dobe, ki bo dosežen v letu 1944. Tedaj bo znašala starostna doba za delavce 60 let, za ženske za 55 let. Tako je pričakovati upokojitve večjega števila delavcev, okoli 20.000, kar pomeni, da bo leta 1942 prejelo pokojnine okoli 120.000 delavcev in da bodo tekoče pokojnine dosegle na koncu l. 1942 okoli 900.000.

Italijansko-švedska trgovina. Poročali smo že na kratko, da je bil te dni v Rimu podpisan zapisnik o seji mešane italijansko-švedske komisije. S tem sporazumom je Italiji zagotovljen dovoz celuloze za umetno svilo in papir. Znati kontingenti so določeni tudi za razne vrste železa in jekla, med njimi tudi razne specialne vrste in razne stroje. Italija pa bo predvsem izvažala kmetijske proizvode (južno sadje, orehi, vino itd.) ter tekstilije (lino, umetna svila, razne tkanine itd.) in žveplo.

Sodelovanje med nemškimi in bolgarskimi bankarstvom. Med berlinsko Dresdner banko in Bolgarsko trgovsko banko v Sofiji je prišlo do prijateljskega sporazuma, ki predvideva ozko sodelovanje obeh zavodov, zlasti na polju povečanja bolgarskonemškega blagovnega prometa.

Amerikanci zasedejo irski Ulster

Bern, 8. jan. AS: Prva pokrajina, ki jo bodo zasedli Amerikanci v Evropi, je Ulster. Ta pokrajina bo zato očiščena angleških čet, da bodo imeli prostor Rooseveltove čete. Sicer pa to ni nič drugega, kakor prvi korak za zasedbo Anglije, ker bo po poročilih londonskega dopisnika »Neue Zürcher Zeitung« za Ulstrom zasedena Škotska.

Italijanska industrija aluminija

Nedavno je praznovala aluminijaska industrija na svetu važen jubilej, 50 letnico svojega obstoja. Leta 1888. je bila ustanovljena v Švici prva družba za izdelovanje aluminija v Evropi. Toda cene aluminija so bile izredno visoke in zaradi tega aluminij vključ svojim prednostim ni mogel tekmovali z drugimi kovinami, oz. jih nadomestiti. Industrija aluminija se je v Italiji zelo razvila, k čemur je zlasti pripomoglo italijansko-nemško sodelovanje na tem polju. Agencija AGIT

prinaša podatke o tvornici v Portu Margheri, katere začetna kapaciteta je znašala 6000 ton letno, sedaj pa so bile te naprave zelo povečane. Električni tok dobiva ta industrija iz Benečije. Poleg tega so nastale v Portu Margheri tudi druge tvornice, ki so v zvezi z aluminijem, tako da je Port Marghera veliko industrijsko središče. Aluminij je zaradi velikega povečanja proizvodnje v Italiji postal tipičen italijanski proizvod in zavzema Italija odlično mesto v svetovni proizvodnji.

Dopolavoro v Ljubljani prireja

dve umetniško-kulturni tekmovanji

Ljubljanski pokrajinski Dopolavoro bo priredil v nedeljo, 25. januarja 1942-XX »Diletantski dan«. Tega se lahko udeležijo vsi državljani slovenske narodnosti, ki prebivajo v Ljubljanski pokrajini in eo dobrega moralnega vedenja. »Diletantski dan« je razdeljen v tri oddelke: a) glasba, b) petje, c) posnemanje. V odseku a) bodo lahko nastopali oni, kateri igrajo na glasbila raznih vrst; v odseku b) oni, ki imajo izredne pevске sposobnosti, v odseku c) pa oni, ki imajo izredne sposobnosti v posnemanju, izvemski takih, ki bi ugneli ahati vero, dostojnost, ustanove. Udeležba je dovoljena obojemu spolu vstevši tudi otroke.

Udeleženci morajo predložiti prošnje za vpis do 18. januarja 1942. Formular za prošnjo dobijo na sedežu pokrajinskega Dopolavora (Tabor 13, telefon 26-21). Pokrajinski Dopolavoro si pridruže pravico zahtevati, da na sedežu izvedejo vsi tekmovalci skušnje ter lahko izkluči one, ki bi se pokazali nezadostno pripravljeni. Posebna komisija treh umetnikov bo izrekla razsodbo. Prireditelj se bo vršila pred občinstvom in tozadevni program bo vseboval imena vseh onih, ki se bodo udeležili. Začetek bo ob 14 dne 25. januarja 1942-XX.

Tekma harmonikarjev

22. februarja pa bo priredil ljubljanski pokrajinski Dopolavoro pokrajinski natečaj za harmonikarje. Natečaja se lahko udeležijo vsi državljani slovenske narodnosti, ki prebivajo v Ljubljanski pokrajini in ki eo dobrega moralnega vedenja. Tekmovalci morajo podpisati posebno prošnjo za vpis v natečaj, katero lahko dobi v pisarni Pokrajinskega Dopolavora (Tabor 13, telefon št. 26-21).

Natečaj je razdeljen v dva razreda: 1. kromatično harmoniko za otroke a), za odrasle b); 2. klavirsko harmoniko za otroke a), za odrasle b). Kandidat mora izvesti tri muzikalne komade, od katerih je eden obvezen, dva pa lahko izbere sam. Obvezeni komad je določen za kromatično harmoniko, za klavirsko harmoniko za otroke in odrasle.

Posebna komisija, katere se udeležijo tehnični ravnatelj za glasbo in zbor ter ravnatelj ljubljanskega EIAR-ja bo dokončno odločila kandidatov sprejem ali pa nasprotno ter zahtevala od istega, da nadomesti prostovoljno izbrana komada z drugima, ako bi ne imela umetniške vrednosti. Komisija bo

odločala po sledečih vidikih: 1. Splošni muzikalnost; 2. Harmonični natančnost, ritmu, dinamiki, izrazu in tolmačenju; 3. Tehnični stopnji (virtuoznost). Kandidat sme zaigrati še četrti komad, seveda, ako navzoča komisija smatra, da je to potrebno. Komisija mora na podlagi številca tekmovalcev in njihove sposobnosti predlagati izvedbo skupnega koncerta in določiti glasbene komade, ki naj se igrajo. Ta koncert se izvaja mesec dni po natečaju. Komisije — ki bo sestavljena iz šestih oseb, vstevši predsednika se bodo udeležile osebe nedvomne sposobnosti, izbrane med profesorji akademije in iz članov stalne komisije za natečaje igralcev na harmoniko ljubljanskega sejma. Komisiji bo priključena še sedma oseba, izbrana med občinstvom, ki prisotvuje skušnjam. Službo tajnika bo vršil tehnični ravatelj za glasbo in zbor.

Za vsakega tekmovalca se bo izpolnil zapisnik razsodbe. Komisija bo določila v zboru najvišjo mero tridesetih točk za vsako sestavino ocene. Zmagovalec natečaja bo kandidat ki bo dosegel najvišje število točk. Vsi tekmovalci bodo razvrščeni po doblih ocenah.

Natečaj bo v prostorih pokrajinskega Dopolavora dne 22. februarja 1942-XX in se bo začel ob 9. Občinstvo ima prost vstop. Tekmovalcem, ki bivaajo izven Ljubljane, bodo povrnjeni stroški za prehrano in pot, po predložitvi tozadevnih listin.

Nagrade za harmonikarje: 1. nagrada koristen predmet v vrednosti 350 lir — diploma; 2. nagrada koristen predmet v vrednosti 250 lir — diploma; 3. nagrada koristen predmet v vrednosti 175 lir — diploma. Delile se bodo tudi druge nagrade. Vsi tekmovalci pa dobe diplomu o udeležbi.

Prošnje za sprejem v natečaj se morajo predložiti pokrajinskemu Dopolavoru (Tabor 13) najpozneje do 15. februarja 1942.

Najboljši iz obeh tekmovanj bodo prijavljeni ljubljanskemu EIAR-ju za eventualno sodelovanje in sprejem. Prva dva po oceni bosta poslana na stroške generalnega tajništva N. U. D. v Rim na radio oddajo rimske postaje EIAR-ja ob pribliki »30 minut v svetu«.

Po skrbni pokrajinskega Dopolavora bodo vsi udeleženci zavarovani na isti način, ki velja za prireditve organizacije od N. U. D., dočim odklanja vsako odgovornost za škodo, ki bi nastala stvarcem.

Sport

Prve smuči na Japonskem

Kako so sprejeli Japonci prvega smuškega učitelja

Stoletja prej, preden so začeli z obnovo olimpijskih iger, so gojili Japonci svoje stare ljudske sporte. Znano je na primer, da so prirejali težko-atletске tekme že v prvem stoletju po Kristusu. Od raznih izvirnih sportov, katere so gojili stari Japonci, sta prodrli v svet le dve panogi: jiu-jitsu in namizni tenis. Na drugi strani pa so Japonci sprejeli od evropskih narodov lahko atletiko, boks, igre z žogo, smučanje itd.

Zanimivo pa bo zvedeti, kdaj so začeli Japonci smučati. Znano je namreč, da so dosegli na olimpijskih igrarh v Garnischiu že prav dobre rezultate. Približno takrat, ko je prišel Kunaver v Ljubljano prve moderne smuči in ko se je Badjura udeležil prvih vojaških smuških vaj v Bohinju, so se tudi Japonci začeli učiti smučanja.

Leta 1904 se je zgodila neki vojaški posadki, ki se je v snegu vpenjala na Hakodadson, prva večja zimska nesreča. Smešni plaz je zasul 208 vojakov. Ko je švedska vlada zvedela za nesrečo, je poslala japonski vojski dva para smuči z namenom, da bi se tudi Japonci seznanili s koristnim orodjem za hojo in vožnjo po snegu. Za te smuči pa se nikdo ni zmenil in lepa gesta je ostala brez koristnih posledic. Nekaj let pozneje je poslala avstrijska vojska majorja Lercha na Japonsko, kjer naj bi proučeval metode vojaške izobrazbe. Majorju Lerchu so naročili, naj vzame s seboj par smuči kot vzorec, na Japonskem pa naj da izdelati 10 parov, katere naj podari oddelku, ki ga bo sprejel v goste.

Ko je general Nagaoka zvedel za dar, ki ga prinaša avstrijski častnik, in za njegov namen, da misli pokazati Japoncem umetnost smučanja, je bil užaljen, češ, tega smešnega sporta nas vendar ne bodo učili tuji. Izdal je svojemu častniku nalog, da se mora takoj naučiti smučanja tako dobro, da bo za zgled novemu gostu. V ta namen so tudi morali v naglici prevesti nek francoski smuški učbenik. Prvi japonski smučar pa ni imel sreče. Učil se je bele opojnosti, bil pa je več na tleh kot na nogah in vsak smuk je končal z obvezno piko. Ko je prišel avstrijski major in pokazal svojo izurjenost na smučeh, so se prepričali, da so smuči tudi za vojsko uporabna priprava. Prepričali pa so se tudi, da je smučanje spretnost, ki zahteva veliko vaje.

Major Lerch, prvi smuški učitelj na Japonskem, je postal čez noč popularen in je dobil veliko številno podjetnih učencev. Januarja leta 1911 so ga na-

poslali, da je priredil prvi smuški tečaj. Istega meseca je guverner tiste pokrajine zapovedal, da se mora udeležiti posebnega smuškega tečaja tudi trideset učiteljev. Med temi so bile tri ženske. (V Ljubljani je bil prvi smuški tečaj januarja leta 1914.) Lerch je postal vedno bolj popularen. Časnikarji so prihajali, da bi ga fotografirali; z neokretno kamero so mu sledili po snegu, ujeli pa niso ničesar. Pravijo, da so se fotografski strokovnjaki nadvse trudili, da bi izboljšali aparate, ki bi naj ujeli le-tečega smučarja in da velja smučemu športu pripisati tudi zasluge za napredek v fotografiji. V propagandne namene so fotografirali nekaj najlepših gejev na smučeh in pošiljali razglednice kot novoletno voščilo.

Ko se je pojavil prvi smučar na podnožju gore Fuji (3376,30 m), so pridrveli vaščani gledat zagonebnega spretnega, otroci pa so pripovedovali, da so videli čudovito žival, ki plava po snegu na nogah.

Kako hitro se je razvil smuški sport na Japonskem, priča dejstvo, da se je povzpel major Tsu-rumi že leta 1913 pozimi na vrh gorskega velikana Fuji. Že pred svetovno vojsko so začeli ustanavljati smuške klube in prirejati smuške tekme. Prvi smuški časopis »Gore in smuč« so ustanovili v Sapporu, ki se je razvil pozneje v največjo zimskošportno postojanko na Japonskem. V okolici Sappora bi se morale vršiti leta 1940 prve svetovne zimske olimpijske igre na Japonskem.

Smučarji, pripravite smuči!

Dolgo smo čakali letos v Ljubljani na uporaben sneg za smučanje. Pred božičem nas je večkrat pozdravila bela odeja, ki pa je bila prezgodnja in pretenka. Danes sneži že drugi dan. Najprej se je sneg na mokri podlagi topil, sedaj pa ga je že 10 cm in še vedno sneži. Prišel je čas, ko bodo prišli tudi smučarji in sankarji na svoj račun. Klanci okrog Ljubljane bodo spet oživi. Mladina, ki ima podaljšane božične počitnice, bo imela dovolj priložnosti za zdravo razvedrilo na smučeh. Za prijatelje zimskega sporta je sedaj zadnji čas, da privlečejo s podstrešja smuči in gozderice in jih pripravijo za prvi start v belo opojnost. Če ne bo prenehala snežiti, bomo imeli jutri prvi smuški dan v letošnji zimski sezoni.

sestavila Italijansko slovenski slovar, ki je prav tako zelo uporaben ter obširen. Manjšega obsega je dr. Tavzesov Slovensko italijanski slovar. Isti je izdal Slovensko italijanski slovar ter tudi Trgovski slovar. Slovensko italijanski slovar je izdal tudi dr. Grad. Posebni slovarček je izšel v založbi Turk, ki pa je samo ponatis starejšega in tudi že zastarelega slovarčka. Med slovicami je prvo mesto zavzela nova predelava dr. Lebnove Italijanske vadicne I. in II. dela. Zanimiv je Gradov Italijanski tečaj za Slovence, ki je izhajal v šestih letih predstavlja ves kurz v pedagoško zelo sodobni metodi. Zelo sprejemljiva in praktična je tudi slovnica dr. Nemija (dr. Nemea) iz Gorice (Italijanska slovnica) ali pa ponatis Mare Goričeve v Ljubljani. Praktičnega značaja so bili pogovori Parlato Italiano prof. Kureta. Poleg teh slovnice, pa je tudi vsak pomembnejši slovenski dnevnik ali tednik prinašal osnovne pojme italijanske slovnice, ki se je poučevala tudi po radiu. Poleg italijanščine je bilo veliko zanimanje tudi za nemški jezik, kar spričuje tudi ponatis Piskernikovega Nemško slovenskega slovarčka. — Kuret je izdal II. del Francosčine brez učitelja. Isačenko pa Berimo ruski, posebno čitanko, ki naj dopolnjuje njegovo rusko slovnico iz prejšnjega leta. Isti je izdal tudi svoje staroruske študije v ruščini v Ljubljani (drevine ruske etjudi), kar je gotovo svojevrstna zanimivost.

Z izpremembo vsega življenja pri nas so se izpremenile tudi šolske knjige, ki so nekatere sedaj izšle na novo, druge v predelanih izdajah, tretje zopet samo z nekaterimi majhnimi stvarnimi popravki. Vseh ne moremo tu imenovati, ker nam manjka celoten pregled, toda podčrtati moramo predvsem nove slovenske atlante (večjega, manj-

Iz Goriške pokrajine

Lipa na Krasu. V naši vasi imamo že nekaj let električno napeljavo. Hiše so si jo vse takoj nabavile. Cerkev s farovžem, ki je prazen že čez dvajset let, je nista še imela. Novi g. upravitelj, ki prihaja k nam iz Temnice in ki je za vse skrben in vnet, nam je obljubil dve tedenski zorniški maši, ako poskrbimo za električno razsvetljavo v cerkvi. Ker ni bilo pri nas zornice že dolga, dolga leta, smo bili takoj pripravljeni in s prispevki posameznih hiš imamo cerkev že vso razsvetljeno. Cerkev kar plava v luči, ki poživlja ves božji hram! Ljudje so veseli in zelo radi prihajajo k vsem pobožnostim, ki so sedaj številnejše. G. upravitelju smo hvaležni za vso požrtvovalno skrb za versko prerajeje v naši vasi!

Tatfinska nadloga. Po mestu in deželi se je močno začela širiti tatfinska nadloga. Zlasti kur-niki in druge življenjske potrebščine so v veliki nevarnosti. Ljudje popravljajo ključavnice, ojačujejo zapirala, pritrjujejo alarmne zvonce, bedijo in stražijo, pa vse nič ne pomaga. Ko jutraj pregledajo svoje kurtnice, je perutnina v noči odfrčala, iz kleti pa so izginile razne težko pogrešljive dobrine. Pred dnevi so se neznani umozvoji v nočnih urah utinotapili v župnišče v Vipolžah v Brdih in odnesli okrog 20 putk in piščancev ter 3 gosi. Iz hiše Alojzije Klinec, tudi v Vipolžah, so v prav tisti noči odnesli perila za okrog 500 lir. Tega naštevania bi ne bilo zlepa konec, če bi hoteli navesti vse tatvine. Največ je pa takih, katerih nihče ne javi, ker se spretnim tatovom navadno posreči izginiti v temi.

Iz Reške pokrajine

Nova maša na Premu. Ze 27 let je minulo, odkar je imel novo mašo na Premu sedanji košanski župnik g. Kovačič. Preteklo nedeljo pa je Prem doživel spet lep praznik, ko je zapel novo mašo domačin g. Pavel Mršnik. Ogromno število ljudi je prišlo k tej slovesnosti, da je bila lepa premska cerkev nabito polna. Prihitele je tudi mnogo duhovnikov iz reške in tržaške škofije, tako kanonik msgr. Salvadori, trnovski dekan Jamašk, radovljski dekan Fatur in drugi. Župnik Kalan iz Knežaka je kot novomašni govornik v krasnih besedah orisal lik duhovnika — pridigarja v besedi in dejanju. Vrlim Premcem čestitamo k lepemu elavju ki jim bo še dolgo ostal v svetlem spominu, novomašniku g. Pavletu pa želimo obilo blagoslova božjega v vinogradu Gospodovem.

Gozdovi gore. Na Silvestrovo popoldne se je vnel cel kompleks borovih gozdov nad Sembijami. Po velikem naporu se je le posrečilo ogenj malo omejiti, a kljub temu je škoda ogromna.

Zivljenje in smrt. V trnovski lari je preteklo leto bilo 161 rojstev, 95 smrti, v zakonski stan pa je stopilo 56 parov.

Z Gorenjskega

Gauleiter dr. Rainer je v terek obiskal Gorenjsko in se je ustavil na Bledu, v Kranju in Radovljici. V sredo je obiskal še druge kraje na Gorenjskem.

Začetek pouka na kranjski gimnaziji preložen. Vodstvo zavoda poroča, da se mora začetek rednega pouka na zavodu ponovno odgoditi in da bo začetek pouka pravosodno javljen.

Notariat za ves radovljski okraj je v Radovljici. Novi notar in pravni zastopnik pa ne posluje le v Radovljici, ampak v določenih dnevih med tednom tudi v Trzinu, na Jesenicah in v Bohinjski Bistrici.

Kinopredstave v Mežiški dolini. V Mežiški dolini je konec leta gostoval potujoči kinematograf. V Mežici si je film ogledalo 163, na Žerjavu pa 346 obiskovalcev.

S Spodnjega Štajerskega

Nabirke volnenih izdelkov v spodnještajerskih okrajih. V celjskem okraju so v ponedeljek oddali drugi vagon nabranih volnenih in krznenih izdelkov ter 621 parov smuči. Tudi za tretji vagon so nabrana darila že urejena in v glavnem zavita. V slednjem vagonu je tudi zbirka, nabrana v trboveljskem in krškem okrožju, ki je kljub temu, da je po večini kmečko, mnogo doprinesla k nabirki. V ponedeljek so izročili tudi v Ptuj nabrana darila iz ljutomerskega in ptujskega okraja. Vsega skupaj je bilo nabranih za tri vagone darov. Vsega skupaj je Spodnja Štajerska odposlala do slej 8 vagonskih pošiljk volnene robe, kožuhov-nastih izdelkov in zimskošportnih potrebščin za nemško vojsko. Lepe zbirke pa še čakajo, da bodo urejene in primerno zavite. V vsej Spodnji Štajerski so zbirali darove na 178 zbirališčih, ki so pošiljala darove na tri osrednja zbirališča na Spodnjem Štajerskem. Darovano blago so šivale in urejevale ženske iz Spodnjega Štajerskega v 181 kraječinah. Vsega skupaj je na Spodnjem Štajerskem sodelovalo pri nabiranju 14.000 prostovoljnih pomočnikov in pomočnic, članov Štajerske domovinske zveze, 110 krojačev in krznarjev in v svojih delavnihah omogočilo z delom brez prestanka hitrejši prevzem darov.

Prva civilna poroka v Novi Cerkvji pri Celju. Pred kratkim sta se v Novi Cerkvji pri Celju civilno poročila prva domačina, Martin Lešnik in Angela Stegel. Poročil jih je župan Kompos.

V duševni zmedenosti je pustila v Mariboru stanujoča vdova uradnika Okrožnega urada Kiudra odprto pipo plinske peči. Čez noč se je stanovanje napolnilo s plinom in ko so sosede zjutraj

Kristusova zgodovina

Giovanni Papini

13. Predvečer

(Nadaljevanje)

V Jezusu se taka dozdevna preteklost izpreobrnjenca ne pojavlja nikdar in v nobeni obliki. Ne pojavlja se v nobeni aluziji in prisodobi, ni je opaziti v najmanjšem njegovem dejanju, v najbolj nejasni njegovi besedi. Njegova ljubezen do grešnikov ne kaže nobenega sledu trdoglave vročice spokornika, ki hoče spreobračati. To je ljubezen iz narave, ne iz dolžnosti, bratska nežnost brez zapletenega očitka, prostovoljno bratstvo prijatelja brez renčevega odpora. Privlačnost čiste nasproti nečistemu, čistega, ki se ne boji, da se umaze, in ve, da more očistiti nesebična ljubezen, ljubezen svetnikov v trenutkih največje svetosti. Ljubezen, ki dela vse druge ljubezni majhne, ljubezni, kakršne niso videli pred njim. Ljubezen, ki jo redkokdaj najdemo v posnetku te ljubezni. Ljubezen, ki se bo imenovala krščanska ljubezen in nikoli drugače. Božja ljubezen, Jezusova ljubezen. Ljubezen.

Jezus je hodil med grešnike, a ni bil grešnik. Prišel je, da se okopije v tekoči vodi pred Janezovimi očmi, a ni imel madeža na sebi.

Jezusova duša je bila otroška duša, tako otroška, da je nadkriljevala modriane v modrosti in svetlosti v svetosti. Brez trdnosti puritanske strogosti, brez strahu brodolomca, ki se je komaj rešil na obalo. Skrupulozni dlakoepeji morejo smatrati za greh tudi najmanjše prekrške popolno dovršenosti in nehotenega neizpolnjevanja katere koli šeststotih zapovedi zakona. Ali Jezus ni bil niti farizej niti puritanec. Vedel je, kaj je greh in kaj je dobro in ni izgubljal duha v labirintu erk. Poznal je življenje. Ni zavračal življenja, ki ni dobrina, a pogoj vseh dobrin. Jed in pijača nista zlo. Zlo tudi ni, če gledaš svet, tudi ne, če s pogledom želiš dobro roparju, ki se skriva v senci, in zeni, ki si je namazala ustnice, da zakrije sled poljubov, za katere ni prosila.

In vendar pride Jezus v sredo grešne množice, da se kopije v Jordanu. Ta skrivnost ni tajinstvena za onega, ki ne najde v Janezovem obnovenem obredu najobifajnejšega pomena.

Jezusov primer je edinstven. Jezusov krst je enak drugim na videz, toda presojati ga je treba drugače. Krst ni samo čiščenje telesa kot simbol volje, da očisti dušo, ni ostanek primitivne analogije o vodi, ki umije materialne madeže in zamore očistiti tudi duševne madeže. Pri Jezusu ni prišla v postev ta fizična metafora, krstna v preprosti simboliki, obred, potreben telesnim očem množice, ki rabi materialno podlago, da veruje v nematerialno resnico.

Jezus je pa prišel k Janezu, da se izpolni prerokovanje o predhodniku. Pokloni se pred prerokom ognja in s tem prizna, da je pravi poslanec, ki je storil svojo dolžnost in more torej reči, da je izvršil svojo nalogo. Ko se Jezus podvrže simbolični investituri, daje dejansko Janezu zakonito investituro predhodnika.

Ako bi kdo hotel videti v Jezusu-ovem krstu drugo simboliko, bi se morda spomnil, da je kopanje v vodi simbolični preostanek ljudskega žrtvovanja. Stari narodi so skozi stoletja imeli navado, da so ubijali sovražnike ali celo katerega svojih rojakov za žrtev razsrjenim božanstvom, da operajo kakšen težak ljudski prestopak ali da zadobe izredno dobrohotnost, resitev, ki se je zdela brezupna. Izraelci so darovali Jehovi življenje prvorojencev. V Abrahamovem času je bil ta običaj odpravljen po božji naredbi, toda ne brez poznejših prekrškov.

Določene žrtve so pokončavali na različne načine, tudi z utopitjem. V Ciperskem Kuriju, v Teracini, v Marsejlu so metali še v zgodovinskih časih vsako leto enega človeka v morje, in someščani so smatrali žrtev kot svojega rešitelja. Krst je ostanek obrednega potapljanja. In ker se je to žrtvovanje v vodi smatralo za dobrodelno za žrtvovalce in zaslužno za žrtev, se je lahko smatralo za začetek novega življenja, za vstajenje. Kdor se v vodi potopi, umre za rešenje vseh in je vreden, da oživi. Tudi potem, ko je bil nozabljen ta divji začetek, je ostal krst simbol preporoda.

Jezus je moral pravkar začeti novo dobo svojega življenja, svoje resnično življenje. Potapljanje v vodo je pričalo njegovo voljo, da umre, istočasno pa zagotovitev, da vstane. Jezus ne stopi v reko, da se okopije, temveč da označi, da začneja svoje drugo življenje in da bo njegova smrt samo navidezna, kakor je navidezno tudi njegovo čiščenje v Jordanovi vodi.

vdrli v stanovanje, so našli vdovo, njeno 14letno hčerko Armando in 13letnega sina Karla že v nezavesti. Ze na prevozu v bolnišnico, sta umrla oba otroka, vdova pa se bori za življenje.

Smrt dvornega svetnika Verderberja. V Gradcu je pred dnevi umrl Kočvar, dvorni svetnik Viktor Verderber, ki je pred vojno služboval več let tudi v Mariboru in se je močno udeleževal v vseh nemških organizacijah. Po zadnji svetovni vojni se je z ostalimi Nemci preselil v Gradec, kjer je živel v pokoju

KULTURNI OBZORNIK

Pregled knjižnega trga leta 1941

Znanstvena in poljudno znanstvena bilanca

Izredne cene pa so asketična dela, ki jih je priredil dr. Fajdiga Trilko, bodisi da jih je napisal sam (Pisma o trpljenju) ali da prevedel iz največjih sodobnih asketskih pisateljev (Plus: Izjavejamo Kristusa, Schrijves: Jezus duhovnik). Tudi Pire A. je napisal razmišljanja o skrivnosti in smislu trpljenja. — Zanimiva molitvenika sta Šmarnice Seigerschmida Kraljica miru ter zgodovinski opis Nove Štiffe, ki sta ga spisala pokojna Skubie in dr. Trdan v obliki molitvenika z najnужnejšimi molitvami. Janko Sušnik je spisal Knjižico za krščansko družino, posebno navodilo pa je izšlo za vodstvo Marijinih družb (Voditeljica Marijinih družb). Imenujemo naj tu še Apostolsko konstitucije za ljubljansko škofijo. — Versko pedagoškega značaja pa je pouk spolnega vprašanja z verskega stališča, kakor ga je podala Bregarjeva v knjižici Od kod sem, mati?

Poseben znak knjižnemu trgu v letu 1941 pa je dalo izhajanje številnih slovnice in slovarjev italijanskega jezika. Toliko volje morda še noben narod ni pokazal, da bi se naučil jezika svojih gospodarjev, kakor naš v tem razdobju. Prav v tem času je izšel veliki Baj-Kalanov Italijansko slovenski slovar, ki pa se je pripravil že nekaj let prej ter predstavlja sedaj gotovo najboljši slovar. Na novo sta tudi dr. A. Debeljak in dr. V. Sternad

šega in zgodovinskega), ki so ga oskrbeli slovenski profesorji z dr. Bohincem na čelu pri trvdki Agostino v Milanu ter predstavljajo velik napredek z dosedanjim prakso. — Lepe slovenske čitanke so izšle v pomanjšani izdaji itd. Tu moramo imenovati ponatis Liturgike, ki jo je spisal dr. Vrečar, dalje Erjavčev Pouk kmetijstva v ljudski šoli ter knjigo Dr. Trdinove za pouk italijanščine po slovenskih šolah II libro italiano. Gotovo je na tem polju mnogo važnih sprememb, ki jih ne moremo registrirati, temveč samo opozarjamo nanje.

Med disertacijami bi morali imenovati tudi zanimivo razpravo dr. A. Vratuše o Levcu kot uredniku »Ljubljanskega Zvona« ki je bila v tem letu edina disertacija iz literarne zgodovine.

S tem pa tudi zaključujemo knjižni pregled za leto 1941. Morali bi imenovati sicer še izhajanje posameznih dnevnikov, tednikov in revij (kar smo mimogrede omenjali, pa bi še lahko dopolnili, kakor Planinski vestnik, Zadragar, Slovenski učitelj, Slov. Čebelar, Orač), razne koledarje (kakor na pr. Gospodinjstva, Gledališkega, Misijonskega, Trgovskega itd.), kar vse ima svojo ceno, toda to bi nas zavedlo v prevelike podrobnosti. Sicer si tudi sedaj ne lastimo popolnosti, čeprav smo, upam, v splošnem dali pregled, ki nudi približno sliko našega knjižnega trga, kakor smo storili vsako leto. Primerjava med tem letom in drugim, zlasti po notranje vsebinski strani, bi pa dala gotovo zanimive rezultate, ki pa spadajo v delo poznejših generacij.

Popravek. V članku je več tiskovnih napak, med katerimi omenjamo samo dve, ki močno kvarita smisel, namreč pripomba h Ključčevim prigodam ki niso »sicer popačen prevod« temveč »ponašen prevod«, ter dr. Mišič ni izdal Vodnikovih pesmi,

temveč Vodovnikove, ki je bil znan pohorski ljudski pesnik. Ostale napake si bo lahko vsak sam popravil.

Naša Opera

Vsako leto v zimskih mesecih zajame bolezen veliko število ljudi s prehladom, influenco, obolenjem grla in drugimi neveščnostmi. Zaradi tega trpi v tem času redni potek gledališkega sporeda. Indispozicije, ki se jih v marsikaterem poklicu lahko preboli brez težav in bolezenskih dopustov, imajo lahko za pevce najtežje posledice, če jih ne pričnejo čimprej smotrno zdraviti. Zaradi takih obolenosti je bilo gledališko vodstvo v zadnjem času večkrat prisiljeno izpremeniti napovedano predstavo in jo nadoknaditi z drugo, ali pa jo odpovedati.

Repertoarne težkoče ne zavisijo samo od bolezenskih primerov, temveč tudi od drugih okoliščin. Če zaradi obolenja enega ali več pevcev izpade trenutno kaka opera iz tekočega repertoarja, pomeni to močnejšo obremenitev tistih pevcev, ki nastopajo v drugih operah. Nekaterje partije so napore, da jih ne more peti pevec več večerov zapovrstjo in tako nastanejo zaradi potrebnega mu odmora nove težkoče v razvoju sporeda. Tako n. pr. je izpadla trenutno zaradi ponovne obolenosti sopranistke »Madame Butterfly« iz repertoarja; zaradi boleznii ene izmed nosilk glavnih partij pa je morala biti preložena premiera operete »Ples v Operi«.

Ker je tekoči repertoar za abonente deloma močno izčrpan, novo naštudirane predstave pa zaradi bolezenskih primerov ne morejo priti na

Drobne novice

Koledar

Petek, 9. januarja: Julijan, mučenec; Bazilisa, devica in mučenica; Peter, škof; Marcijana, devica in mučenica; Revokat, mučenec.

Sobota, 10. januarja: Agaton, papež; Viljem, škof; Gregor X., papež; Peter Orseolo, spoznavalec; Nikanor, spoznavalec.

Lunina sprememba: Zadnji krajec: 10. januarja ob 7.05 zjutraj. Herschel napoveduje spremenljivo vreme, sneg.

Novi grobovi

+ Komarjeva mama je za vedno zapustila svojo ljubljeno družino. Pokopali jo bodo dne 9. januarja ob pol 4 popoldne iz kapelice svetega Andreja na Zalah. Naj ji sveti večna luč, preostalim naše sožalje!

— Nov sneg. Po več dni trajajočem toplem valu je zavel v naših krajih od Karpatov prihajajoči snežni val, ki je spet pobelil plan in ravan. Že v sredo so začele dopoldne naletavati drobne snežinke na mokra tla. Popoldne pa je začelo poštno snežiti in je do četrta zjutraj v ljubljanski okolici padlo do 6,2 cm snega na mokra tla. Po mnogih krajih Dolenjske in Notranjske so se pojavili močni snežni meteži, tako da je po Kočevskem in Čabranškem snega spet nad 1 m visoko. Sneg je suh in primeren za smučanje. Vesele se ga zimske športniki, toda mnogi revni ljudje se skrbi zro v bodočnost, ko niso preskrbljeni s kurivom. Zadnji čas je nastopilo delno pomanjkanje kurjave, v prvi vrsti ni v Ljubljani na razpolago večjih množin trdega, posebno bukovega lesa. Zadnji čas je bil zanimiv vremenski pojav. Na praznik smo imeli najvišjo toploto +8 stopinj, ko smo imeli v sredo popoldne že —4,2 stopinje mraza. V četrtek zjutraj pa je toplomer spet pokazal nad ničlo +3,8 stopinj. Barometer je padel na 758,7 mm. Novi sneg se ni oviiral niti železniškega niti cestnega prometa. Veliki zameti so se pojavili na Blokah. Pečnikarjev avtobus je s težavo premagal vse snežne ovire in zamete, ki so ponekod visoki nad 1 m. Kljub hudim zametom je Pečnikarjev avtobus v četrtek popoldne odpeljal iz Ljubljane čez Bloke v Stari trg pri Ložu.

— Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani sporoča svojim učencem in učenkam, da se prične po božičnih počitnicah redni šolski pouk na vseh oddelkih in oddelkih v ponedeljek, dne 19. januarja t. l., ob 8 zjutraj.

Ljubljana

Cenik za zelenjavo in sadje št. 8 veljaven od 6. januarja 1942-XX

Prva številka pomeni ceno v lirah na drobno, druga pa na debelo.

Cenik 8.10, 9.10; korenje (rdeči korenček) 2,80, 3,20; karfiola 2,85, 3,45; čebula 2,20, 2,80; solata (endivija, zobčasta in navadna) 3, 3,50; radič 6,00, 7,40; zelena 2,85, 3,25; spinata 4,30, 4,80; pomaranče I. skupine (Moro-Tarocco) 1. vrste 6,05, 7,05; 2. vrste 5,30, 6,15; pomaranče II. skupine (Sanguinella) 1. vrste 5,20, 6,10; 2. vrste 4,70, 5,50; pomaranče III. skupine (Biondo) 1. vrste 4,80, 5,70; 2. vrste 4,45, 5,15; fige suhe v celofanu 9,90, 10,95; fige suhe v košaricah 9,10, 10,50; limone za komad I. vrste 0,50, 0,55; limone za komad II. vrste 0,45, 0,50; jabolka I. vrste 5,05, 6,85; jabolka II. vrste 5,35, 6,15; mandarine I. vrste 4,85, 5,65; mandarine II. vrste 4,45, 5,10; maroni I. vrste 6,20, 7,75; orehi Sorrento 13,45, 15,45; orehi italijanski navadni 11,50, 12,20; krompir domač, pri kmetu 1, na trgu 1,30; krompir za seme »Bintje« 1,50; krompir za seme ostalih vrst 1,30.

Opombe: 1. Jabolka I. vrste so: parmene, renetke, mošanjčki, champagne, Grafensteiner, Deliziose, Morgenduft, Jonatan, Wagner, Star, Imperatore, Abbondanza, Sergente, Annurche.

2. Pri označbi cen je pristaviti vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun.

3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja — izvenški domači krompir — le za uvoženo blago. Razume se brez tare.

4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno pa veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika.

5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisariata.

vrsto, gledališče ni moglo obdržati predvidenega reda v poteku abonentskih predstav.

Zaradi preurejenega izhajanja časopisov je večših nemogoče pravočasno objaviti spremembe sporeda, kar predstavlja za gledališko občinstvo kakor za vodstvo gledališča novo nevednost. V prejšnjih sezonah je gledališče lahko nadomestilo naše oboje pevce z gosti iz Beograda in Zagreba, letos pa je to nemogoče.

Uprava Narodnega gledališča se nada, da bo našla pri p. n. abonentih in drugih gledaliških obiskovalcih razumevanje za navedene težkoče.

Kramolc-Tomc: Pesmarica

Pravkar je izšla Kramolc-Tomcova Pesmarica za uporabo v vseh vrstah šol. Kot tako jo je odobrila Visoki komisariat za ljubljansko pokrajino; založila jo je Pokrajinska založba v Ljubljani. Cena 14 lir. Zaradi nove nastalih razmer je postala prejšnja Kramolc-Tomcova Pesmarica, vsaj kar se pesemskega dela tiče, praktično nerabna. Učenci so dobili v novem šolskem letu v roke samo njen teoretični del; praktični del, pesmi, ki je neobhodna potrebna podlaga vsemu pevskemu pouku, sta pa avtorja preuredila in na novo izdala. Vsebinsko je ta del zelo bogat. Čeprav je odpadlo veliko število prejšnjih pesmi, je v tej izdaji še vedno 93 izključno slovenskih pesmi. Med njimi so narodne, umetne in nekaj ponarodnih ljudskih pesmi. Vse so pa take, ki se pojejo na ozemlju ljubljanske pokrajine.

Pesmarica se prične z najpreprostejšimi pesmimi, ki imajo to svrhu, da učence seznanijo z intervali, z ritmom, s taktom. Za enoglasnimi pridejo kaj kmalu dvoglasne in še pozneje tro in štiriglasne pesmi. Razporejene so po tonovih na-

6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941 M. s. št. 358.

Ljubljana dne 6. januarja 1942-XX.

Visoki komisar:
EMILIO GRAZIOLO

I Stalna Vincencijeva konferenca se zahvaljuje gospe Franji Martinc za 100 lir, ki jih je poklonila namesto cvetja na grob kanonika-prelata g. Ivana Sušnika. Bog povrnil!

I 60 letnico je obhajal 7. januarja v Spodnji Šiški rojeni krojaški mojster Karel Vrtačnik. Kot podjeten šiskar se je potem, ko se je izučil v obrti pri Preskerju na Sv. Petra cesti, takoj napotil v tujino, da se izpopolni v svoji stroki. S člansko knjižico Društva rokodelskih pomočnikov je odšel v Nemčijo in je v raznih mestih delal 7 polnih let kot pomočnik. Leta 1912 se je vrnil v Ljubljano in se v šiški osamosvojil. Leta 1910 se je poročil z gospo Marijo, s katero ima štiri zdaj že odrasle otroke, katere je lepo vzgojil in jim tudi omogočil izobrazbo. Kmalu bo 50 let, odkar v splošno zadovoljstvo in priznanje svojih strank krepko vihti šivanko za Ljubljancema. Ko mu vsi čestitamo, mu kličemo: Na mogoč leta!

I V počastitev spomina umrle gospe Trošt Ivane je neimenovana darovala Učiteljskemu odboru za soc. pomoč 100 lir. Odbor se ji topla zahvaljuje.

I V počastenje spomina blagopojne gospe Ivane Troštove daruje rodbina A. Bukovec 50 lir za vdovo s 6 otroki.

I Namesto cvetja na grob svojega dobrotnika pok. g. kanonika Sušnika Ivana je daroval g. Avgust Martinčič Vajenskem domu 200 lir.

I Koncert ljubljanskega komornega dua, pianista rektorja Antona Trosta in violinista prof. Jana Blaiza bo drevi točno ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Z umetniško dovršenostjo, ki je lastna obema odličnima izvajalcema, bosta izvajala na svojem drugem večeru Beethovovo Sonato v es-duru op. 12 št. 3, Cesar Frankovo Sonato v a-duru in Respighijevo Sonato v h-molu. Troje sijajnih del tovrstne literature, ki pa so med seboj po svoji gradnji in čustvovanju zelo različna, zato pa tem interesnejša. Izvedba bo prvovrstna, zato opozarjamo vse prijatelje komorne glasbe na nocojnji večer v veliki Filharmonični dvorani. Poudarjamo, da bo začetek točno ob pol 7. Konec pred 8. uro. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

I Pianist Anton Trost, rektor Glasbene akademije v Ljubljani, je nedvomno naša najbolj izrazita osebnost na področju reproduktivne solistične umetnosti ter so njegovi nastopi praznik vseh ljubiteljev klavirske igre. Na koncertu Glasbene Matice v juniju l. l. je izvajal prvič L. M. Škerjančev koncert za klavir in orkester ter delu s svojo vzorno interpretacijo ter virtuoznim obvladanjem vseh številnih tehničnih težkoč pripomogel do prodornega uspeha. Prav ta uspeh je napotil Glasbeno Matico, da je za koncert L. M. Škerjančevih simfoničnih skladb ponovno vstavila v spored skladateljev »Klavirski koncerti, ki ga bo ob drugi izvedbi prav tako interpretiral pianist Anton Trost. Zolja mnogoterih poslušalcev prve izvedbe bo s tem izpolnjena, saj je ponovna izvedba sodobnih, modernih skladb za njihovo razumevanje neobhodno potrebna in vsakemu rednemu koncert-

nemu obiskovalcu dobrodošla. Poleg te skladbe bo izvajano dvoje novih del. »Tretja simfonija« v e-duru in »Dramatična uvertura«. Na ta koncert opozarjamo, ker predstavlja novost v naši koncertni praksi že s tem, da je ves večer posvečen simfoničnemu delu enega samega domačega skladatelja. Koncert bo v ponedeljek, 12. t. m., ob pol 7 zvečer v veliki Unionski dvorani. Predprodaja vstopnice je v Matični knjigarni po običajnih cenah.

I Za poskušen vlom 1 leto robije. Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Lederhas, je obsodil Toneta Severja, metlarskega položnika, doma iz Posavja, zaradi zločina poskušene vlom na 1 leto robije. Sever je bil zaradi vlomov že večkrat kaznovan. Lani 18. novembra je vlomil v stanovanje Antona Medveda. Bil je zasačen. Pred sodniki je vse priznal in izjavil da si je skušal v Medvedovem stanovanju dobiti kako toplo zimsko suknjo.

I Odlično je uspeła prisrčna in ljubka komedija: »Čvrček za pečec«. Gledalci, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so bili nad vse zadovoljni. Občinstvu toplo priporočamo, da si ogleda to skrbno pripravljeno delo. Na splošno željo bo ponovitev na »Rokodelskem odru« v nedeljo 11. t. m. ob 5 popoldne. Vljudno opozarjamo, naj si občinstvo preskrbi vstopnice. Opozarjamo na točen začetek. Med odmori godba! Predprodaja vstopnic je v društveni pisarni v Petrkovi ulici 12, I. nad.

ELAR — Radio Ljubljana

Lezione ventesima quarta 9. I. ore 19.

Il tempo d'inverno.

— Vogliamo fare una passeggiatina?
— Oggi? Con questo tempo? Guardate un po' il tempo che fa!
— Sì, è vero, brutto tempo.
— Fa freddo?
— Abbastanza. Oggi all'aperto abbiamo cinque gradi sotto zero: stanotte ha gelato.
— Allora restiamo piuttosto a casa, a goderci il caldo. E il barometro com'è?
— Al brutto.
— E il cielo?
— E' uniformemente grigio, molto coperto.
— Ma non nevica ancora, spero?
— Non ancora: le montagne però da un pezzo sono tutte coperte di neve.
— Tira vento?
— Sì che tira; un vento freddo, un ventaccio di tramontana.
— E allora, decisamente, preferisco restar a casa.

Esercizio.

Traducete: Ali si videl moja brata? Videl sem ju in jima rekel, naj (di z nedolžnikom) naju počakata. — Ali mi hoče kupiti šopek (mazzolino) teh lepih vijolic (violetta)? Zelo rad. Hvala ti (z glagolom ringraziare). — Prosi te, da (di z nedolžnikom) mu vrneš (rendere) cepin (piecozza), ki ti ga je posodil pred enim mesecem. — Ali potrebuješ (aver bisogno di) novo obleko? Zelo jo potrebujem. — Brat piše, naj (di z nedolžnikom) mu pošljem nekaj (un po') perila (biancheria). — Kaj vam je povedal lepega? Nič zanimivega. — Napravi mi limonado (limonata)! Ali jo hočeš toplo ali mrzlo? Napravi jo mlačno! — Ali si jim vse povedal? Sem. In kaj so rekli? Da jim je žal (biti) žal = dispiacere). — Tvoj načrt (progetto) mi ugaja: odobravam (approvare) ga. — Kaj ste mu hoteli kupiti? Še sam ne vem. — Ta kava je izvrstna; ali jo hočeš tudi ti skodelico? — Te cigarete so zelo lahke; pokadim jih pet ali šest na dan. — Jaz pa sem nehal (smettere) di kaditi.

Italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji: Filmski operater zasleduje akcijo italijanske patrolne po zamrznjeni reki

činih; večina so seveda v duru, nekaj je tudi molovskih. Pesmin, ki služijo v prvi vrsti učnemu namenu, sledi lepa vrsta pesmi, ki se morejo porabiti tudi za koncertne nastope mladinskih zborov. Tri pesmi imajo že v tej izdaji tudi klavirsko spremljavo. Da pa ne bi zbirka preveč narasla, bosta izdala avtorja predvsem učitelju namenjeno klavirsko spremljavo k večjemu številu pesmi; marsikaka enostavna in znana pesmica dobi potem čisto drugo lice. Avtorja sta se pri izbiri pesmi ozirala tudi na to, da so v zbirki zastopani po možnosti vsi slovenski avtorji, ki jih je bilo mogoče v ta okvir prilegniti; med njimi je na primer tudi Gallus z dvoglasnim kánonom Eripe me Domine. Tako spoznavajo učenci ne samo različne pesmi, ampak tudi različne skladatelje, s čimer si svoje obzorje znatno razširijo.

Pesmi je s pisavo, ki skoraj tekmuje s tiskom, napisal Roman Pahor; izvirni načrt za platnice je napravil Božidar Kramolc. Tako so dobili učenci v roke okusno prirejeno zbirko, ki jih bo še preko šole spremljala v življenje. Pesmarica bo pa seveda dobrodošla ne samo učencem, ampak tudi vsem drugim, ki se izven šole zanimajo za razvoj in napredek slovenske mladine. glasbe.

M. T.

Lojze Mav, »12 v zakramentuc za mešani zbor in orgle zložil —. Odobril šk. ordinarij v Ljubljani 28. marca 1941 št. 1430. Ljubljana, 1941-XX. Založil L. Mav, opalografiral Roman Pahor, Ljubljana. Cena: part. 16 lir, glasovi po 4 L.

Najboljši dokaz, da so skladbe na vso moč porabne, je to, da so glasovi prve izdaje že pošli, še preden je bila zbirka v časnikih oglašena in ocenjena. In res so v njej zbrane skladbe zelo različnega značaja; od preproste, na videz močno

skromne recitacije do mogočno razgibanih del; od mirne, tihe, vase zamišljene meditacije do slovesnega slavošpeva; od ljubke, božajoče pastorele do skoraj asketske strogosti oblik; od mest običajnega, realno objektivnega pojmovanja do milejših, kar lirčno navdahnjenih, ki bi se jim najbolj podala oznaka: »pesmi brez besed«. — Poudariti pa moramo, da so skladbe navzile tej bogati raznovrstnosti vse zapovrsti prav cerkvene in skrivnostno besedilo lepo in primerno odevajo, da bo še bolj učinkovito. — Tisk je lep in razločen, cena primerna, saj je papir videti zelo trpežen. — Pri 7. številki naj bi ritem bil označen preprosteje: 3/4, petčetrtski namesto kakor je sedaj označen bolj zapleteno: 3/4 + 3/4, tri in dvočetrtski. Res da se pri nas nekateri petčetrtskega ritma uporabo branijo, drugi celo dokazovati skušajo, da ga sploh ni: pa vendarle je; če ga nekateri zahodnjaški narodji nimajo ali ne rabijo, je nam Slovonom kar v krvi; naša narodna pesem ga neštetokrat kaže; rabijo ga in so ga rabili največji in najslavnejši slovanski skladatelji. Med nami to slovansko ritmično posebnost nadvse učinkovito rabijo Arnič v svojih novejših velikih delih. Petčetrtski ritem ima namreč v sebi neko prvobitno silo, ki skladbo ritmično in melodično mogočno poganja. Tudi za dirigiranje je preprostejša oznaka, kakor so jo rabili veliki mojstri in jo še rabijo, edino priporočljiva, ker je skoraj kar edino mogoča. — Izvrstne skladbe priporočamo. — Ki.

Pred razstavo slikarja Zorana Mušiča pri Obersnelu. V galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti v gornjih prostorih bo odprta v nedeljo 11. t. m. razstava del akad. slikarja Zorana Mušiča. Razstavljal bo olja in gvaše, pokrajinske motive, domače in tuje (španske) ter študije in tihožitja. Razstava obeta biti zanimiva.

Vsakemu je nujno potrebna knjižica

Kako uporabljamo oblačilne nakaznice

V njej so pregledno in natančno dana vsa navodila kupcu za vse vrste oblačilnih predmetov; označeno koliko točk sme odrezati trgovce za to ali ono vrsto blaga kateri predmeti so v svobodni prodaji itd. Ta prekoristna knjižica stane 1/50 L.

LIUDSKA KNJIGARNA, PRED ŠKOFIJO ŠT. 5

Gledališče

Drama. Petek, 9., ob 17: »Hamlet«. Red B. Sobota, 10., ob 17.30: »Boter Andraž«. Izven. Znižane cene. Nedelja, 11., ob 14: »Petrčkove poslednje sanje«. Izven. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Ob 17.30: »Rokovnjač«. Izv.

Opera. Petek, 9., ob 17: »Ples v operi«. Opereta. Premiera Red Premierski. Sobota, 10., ob 17: »Prodana nevesta«. Red A. Nedelja, 11., ob 15: »Ples v operi«. Opereta. Izven.

Radio Ljubljana

Petek, 9. januarja: 7.30 Radijska poročila v slovensčini. — 7.45 Slovenska glasba, vmes ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Vokalni kvartet Lumar. — 12.35 Orkester Cetra pod vodstvom Angelinija. — 13 Napoved časa. — Radijska poročila. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovensčini. — 13.17 Orkester ELAR-ja pod vodstvom D. M. Šijanča: Slovenska glasba. — 14 Radijska poročila — 14.15 Godalni orkester pod vodstvom Manojla. — 14.45 Radijska poročila v slovensčini. — 17.15 Koncert mezosopranistke Mile Kogejve in basista Toneta Petroviča — 19. »Parliamo l'italiano«, prof. dr. Stan-ko Leben. — 19.30 Radijska poročila v slovensčini. 20 Napoved časa; radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovensčini. — 20.30 Pisana glasba. — 20.45 Simfonična sezona ELAR-ja: Simfonični koncert pod vodstvom Fernanda s sodelovanjem sopranistke Albe Anzelelotti in pianista Nikite Magalova. Mozartova glasba. — V odmoru pogovor v slovensčini. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 73.

Poizvedovanja

Prosim gospoda, ki je 24. decembra pobral na stopnišču Sv. Petra cesta 53 zlati krizec in uhan, naj ju odda proti nagradi Meti Voušin, gostilna, Sv. Petra cesta 53.

Zberite knjige »Slovenčeve knjižnice«. — Vsaka knjiga broširana le 5 lir, vezane po 11 lir in 20 lir.

Zapozneta noveletna voščila

Iz Aleksandrova želijo srečno novo leto vsem prijateljem in znancem naslednji:

Škofjelotani: Sink Stevo z družino, Zahrastnik Vinko, Vodeb Leopold z družino, Fojkar Maks z družino, Aman Tone z družino, Eržen Pavlina, Jese-novec Jože z družino, Porenta Janez z družino, Zirovec: Oblak Janez z družino, Berčič Karel z družino, Bizjak Anton z družino, Demšar Vinko z družino, Maček Marjan z družino, Tušek Franc z družino, Erznožnik Janko z družino, Hribernik Edvard z družino, Podobnik Alojz z družino, Breznik Marija; Poljanec: Kloboves Franc z družino, Kloboves Maks z družino, Varl Evgen z družino; Zminetec: Sovinc Jože z družino; Gorenja vas: Kovač Janez z družino; Brdo: Kernik Anton z družino; Železniki: Lotrič Anton z družino; Spitalič: Robič Anton z družino; Peče: Merčun Ciril z družino; Motnik: Bajde Janko z družino; Kamnik: Tramte Marija; Litija: Keber Drago z družino; Sava pri Litiji: Zakotnik Angelina; Dob pri Domžalah: Matičič Iv.

DNEVNIK PALČKA Modrijančka

8

Okrenil sem se in sem skozi svojo šipico zagledal velike, široke sani.

»Bratje palčki,« sem dejal, »poglejte lepo priliko, da vsi prisledimo Sani so velikanske, vsi bomo na njih in bo še ostalo dosti prostora.«

»Da nas le ljudje ne bi zapazili,« je pripomnil Beloglavček, ki se boji ljudi.

»Počakali bomo, dokler ljudje ne bodo odšli, pa bomo kar sedli in se odpeljali,« je izjavil Bradar.

»Tako je le,« so vsi pritrdili in se veselo odpravili proti hiši onkraj gozda.

Možje z zakritimi obrazi

Med najbolj značilne prebivalce Afrike spadajo brez dvoma v gorovju alžirske Sahare prebivajoči Tuaregi, ki so prav za prav del Berberov. Ta rod je morda potomec nekdanjih Libijcev ali Getulijcev. Sami se sicer imenujejo Imohar, Arabci pa jim pravijo Tuaregi. Tako jih imenujejo tudi Evropejci, ki so prevzeli to ime od Arabcev.

Razmere, ki vladajo med Tuaregi, nas spominjajo nekdanjih naših srednjeveških razmer in sicer prav iz časov križarskih vojsk. Zaradi tega so nekateri mislili, da so Tuaregi potomci nekdanjih križarjev, morda spremljevalcev francoskega kralja Ludvika Svetega. Je v njihovem življenju marsikaj, kar spominja na križ. Obliko križa opazimo na ročajih njihovih mečev in bodal, na gumbih njihovih sedel, na njihovih okraških, celo na njihovih posodah in v njihovi pisavi je križ. Poleg tega najdemo v njihovem jeziku spomine na judstvo kot n. pr. imena Savel, Elija, Jona, angel; Bogu pa pravijo Mesi.

Pri Tuaregih vidimo neko posebnost, ki je drugod ne opazimo: možje majo namreč obraz od nosu doli zakrit. Tako zakriti so celo pri jedi in spanju. Za veliko prdrznost bi smatrali Tuaregi, če bi kdo pokakal usta vpricho žena. Dočim so možje zakriti, so Tuareginje odkrite. Od kod ta navada in kakšen pomen ima, je neznano. Tuaregi sami pravijo, »da je nedovoljeno kazati vrata, skozi katera vstopa hrana v telo.«

Sicer pa je življenje Tuaregov tudi v drugih ozihi polno značilnosti in posebnosti. Tako nimajo Tuaregi hiš, marveč prebijejo vse svoje življenje na potovanju. Vsak rod ima določen okraj za potovanje. Tod hodi s svojimi kamelami, šredami koza in ovac ter išče pašo. Pot ga zapelje čisto globoko v francoski Sudan. Vsi Tuaregi smatrajo delo za sramotno. Za vodnike karavan pa se zde kot rojeni in res je v njihovih rokah in pod njihovim vodstvom ves promet med alžirsko Saharo in francoskim Sudanom. Tuaregi se morajo pečati že zaradi tega s trgovanjem, ker je njihova zemlja zaropa in jim ne nudi dovolj hrane. Tako n. pr. ne raste v Hogarju, ki je njihova domovina, daljševa palma; tam tudi ni nikake industrije. Tuaregi ne poznajo tkanja, saj imajo njihove kamele in ovce kratko dlako in ne dajo volne. Datlje, sladkor in volneno blago dobivajo Tuaregi iz Tidikelta, to je iz neke skupine sosednjih oaz v Sahari, kamor dovažajo ovce in živino v zameno za imenovane stvari. V Sudan izvažajo sol, ki je je v Hogarju dovolj, pa tudi zdravilne rastline. Na potovanju so skoraj vse leto, le za žetev se vrnejo domov. Pri Tuaregih sta dve strogo ločeni kasti in sicer plemstvo (ihagari) in podložniki ali tlačani (imr'ad). Lastniki zemlje so plemiči, tlačani, ki so včasih z ozirom na zasebno premoženje bogatejši, pa jim morajo plačevati določene davke ali kakor pravijo, »dati plemenitim gospodom, okušati od vsega. Plemič mora varovati in braniti svoje pod-

ložne pred sovražnikom in jih podpirati po svojih močeh. Podložnik ali tlačan spremlja gospodarja tudi v boj in na lov; zato pa je deležen tudi plena. Da, celo volitev se sme udeleževati.

Vsak rod ima svojega poglavarja; vsi poglavarji pa so podložni kralju, ki mu pravijo amekokal. Kralja volijo vedno iz plemenitega rodu kel-ela. Teh volitev se udeležujejo tudi tlačani. Čeprav je kraljevska oblast dedna, vendar ne prehaja z očet na sina, marveč gre po materi (matriarhat) in sicer najprej na najstarejšega brata umrle, če tega ni, na najstarejšega sina materine sestre ali tete.

Tuaregi so veliki, krepko razviti, žilavi, obenem pa lepe, nekoliko plemiške rasti. Človek ima občutek, da je pred rojenimi plemiči, četudi bi bilo glede čistote in obleke marsikaj pripomniti. Oblečeni so navadno v temnomodre plašče (modra barva je zelo priljubljena pri Tuaregih). Ker pa je barva obleke taka, da rada pušča sledi na koži, so Tuaregi na to silno ponosni. Čim bolj modra je koža, tem imenitnejše se jim zdi. Predpisi zahtevajo, da obleče Tuareg pri slovesnostih vse, kar ima. Zato je videti ob praznikih Tuarege, zlasti plemiče, ki gredo silno debelo oblečeni in imajo na glavi še visok burnus, četudi pripeka sonce z vso svojo silo (celo do 70°). Mnogo Tuaregov nosi še takubo, to je dolg meč, ki ima ročaj, narejen v obliki križa. Tak meč so smeli nositi nekdanje le plemiči; toda, odkar je v rabi strelna orožja, nima takuba več prvotne veljave. Kdor ima strelna orožje, je najbolj ponosen in ga vsi spoštujejo. Dandanes namreč najdemo med Tuaregi v rabi še sulice in iz antilopje kože napravljene ščite.

Ruta, ki zakriva spodnji del obraza, je modre barve. Videti je le oči, ki jih pa pri velikih slovesnostih zakrijejo, tako, da stojiš vpricho maske. Ker morajo pri jedi in pijaci privzdigniti zakrivajočo ruto, moreš tedaj videti obraz teh ljudi in takrat jim daš prav, da si ga zakrivajo. Kakor je namreč lep zgornji del obraza, temne oči, visoko, plemenito čelo, tako brezizrazen, da, naravnost grd je spodnji del obraza. Da, do ust so aristokrat, od ust dalje pa banditi.

Naravna barva kože je svetla, nekoliko tako kot barva od sonca ožganega belokožca. Vendar je to barvo težko doletiti, ker so zaradi barve obleke modro pobarvani in se nikdar ne umivajo. Pravijo, da bi po umivanju postala koža preveč občutljiva za sonce, pesek in vihar (morda bo to drzalo). Vse umivanje, celo obredno, opravijo s peskom.

Po svojem vedenju so zelo veseli, odkriti; videti je, da se čutijo Evropejec enakovredni; polni so samozvesti. Imajo pa grdo napako, namreč beračenje. Držijo se gesla: »Ker imaš več kot jaz, zato mi daj!« Kar jim ugaja, jim moraš dati, sicer nimaš miru. Posebno na Evropejce imajo piko, o katerih so prepričani, da so zelo bogati. V primeri z njimi so res

Pri četah italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji: Boj za industrijski del v nekem mestu Dončevega bazena

Borba za Indijski Ocean

Popisuje jo ena zadnjih števil prškega nemškega dnevnika »Der Neue Tag«, ki med drugim tudi poudarja izredno važnost tega morja. Tega se je Anglija vedno tudi zavedala in je poti do njega dobro zavarovala z utrjenimi oporišči.

Indijski Ocean je posebno važen kot prehodno morje, ker vodijo po njem vse važnejše svetovne poti. S tem je dobilo to morje tudi važen političen pomen, kar so podčrtali tudi Angleži z že omenjenimi oporišči, ki jih imajo na vsej poti do njega, od Rta dobre nade, pa vse do vzhodnega obrežja tega morja. Varuh poti pred Adenom je otok Sokotra. Vmesna postaja med Rtom dobre nade na poti v Vzh. Indijo leži otok Mavricij. Med Sokotro in Mavricijem so Seycheli, ki so bili prej francoski, od 1794 so pa v angleških rokah. Med Mavricijem in pristaniščem Colombo na Ceylonu so Maledivski otoki in južno od njih otočje Cago. Na severovzhodu je razpostavljeno Andamansko, zatem pa Nikobarsko otočje. Vsi ti otoki so utrjeni in so važne predstrahe in branilci Singapurja. Najvažnejše pristanišče na teh otokih je Sewartound, ki je tudi sedež guvernerja Port Blaisa.

Vojna se je sedaj približala tudi temu oceanu, ki ga je dosedaj Anglija smatrala za čisto svoje morje. Zadnji dogodki v tem delu sveta kažejo, da bodo morali Angleži krepko prijeti, če bodo hoteli še nadalje obdržati vse svoje tamošnje posesti, ki so najbogatejši deli njihovega svetovnega imperija.

Oklic predsednika dr. Hache Čehom

Predsednik dr. Hache je izdal, kakor pišejo nemški listi, Čehom naslednji proglas: »Českemu prebivalstvu! Vladi Češkega in Moravskega protektorata sem naročil, naj odredi v zvezi z Narodnim sourešenstvom med českim prebivalstvom zbirko zimskih predmetov za fronto. S tem se česko prebivalstvo priključuje velikopotezni akciji, ki je izvedena v cel Veliki Nemčiji za olajšanje zimskega nalog na bojišču. Z ozirom na spoštovanje in obudovanje, ki ga uživa ravno hrabri nemški vojak med najširšimi sloji češkega prebivalstva, smatram za zapoved češke narodne dolžnosti, da vsakdo prispeva k tej pomembni zbirki.

Pričakujem od vas, da ne bo vsakdo oddal le slabo ohranjenih ali morda že odloženih volnenih, krznenih in zimskih potrebščin; kakor pripadniki nemškega naroda, morate biti preželi z mislijo požrtvovalnosti in odgovedi in darovati tudi take zimske predmete, od katerih bi se sicer težko ločili, ki pa vendar za izvrševanje poklica niso neobhodno potrebni. To velja zlasti za zimsko športno obleko, za volneno in krzno obleko imovitejših slojev, obratov, družb in ustanov.

Češko ljudstvo, misli na to, da milijoni nemških vojakov dnevno tvegajo svoje življenje tudi za našo domovino. Če lahko sedimo v toplih sobah in po varnih kmetijah in lahko opravljamo svoje delo pri toplem ognjišču, se moramo zahvaliti za to neprimerljivi nemški vojski, ki je boljšešviško nevarnost tisoč kilometrov od naše domovine oddaljila in uničevalno zavrnila.

Angleška Malaja

Kompleks angleških posesti, imenovanih s skupnim imenom Angleška Malaja, gre od južnega dela polotoka Malaka proti Singapurju in se naprej proti jugu po verigi otočja, ki se vije med Indijo in Avstralijo. Politično, vojaško in gospodarsko središče Angleške Malaje pa je Singapur. K Angleški Malaji prištevamo tudi veliko področje angleškega dela otoka Borneo ter nekaj manjših otokov v Indijemskem oceanu. K Angleški Malaji jih prištevamo zato, ker so navzile veliki oddaljenosti od Singapurja temu mestu še vendar najbližji. Angleška Malaja, kolikor je je na jugu Malajskega polotoka, razpade, oziroma se deli v tri različne državno-upravne skupine. Neposredno angleško področje in torej pod največjim angleškim vplivom so štirje Straits Settlements, kar bi

rekli po naše naselbine ob morski ožini, namreč ob Malajski cesti. K tem sorazmeroma majhnim področjem spadajo otok Singapur, kot najvažnejši in kot središče Angleške Malaje in daleč od severne obale otoka Borneo ležek otok Labuan, nadalje mesto Malakka z zaledjem, majhna pokrajina na zahodni obali polotoka z imenom Dinding in končno pred kratkim od Japoncev zasedeni otok Penang, ki mu na celini služi kot zaledje provinca Wallesley. Straits Settlements obsegajo torej v glavnem vojaško važne otoka v Malajski cesti s potrebnimi zaledji ter mesto in področje Malaka.

Malajska državna zveza, »Federated Malay States«, obsega štiri države: Perak, Selangor, Negre Sembilan in Pahang. Zveza je bila ustanovljena leta 1909. Načeljuje ji High Commissioner s tajnikom in zveznim svetom in je torej popolnoma angleško oblastvo.

Tretjo skupino tvorijo nezapadne malajske države Johore, Kedah, Perlis, Kalantan in Trengganu, ki so le pod angleškim nadzorstvom.

Zgodovina tihomorskih otokov

Z oživitvijo bojev na Tihem morju je oživel tudi spomin na zgodovino tihomorskih otokov. Na po španskem kralju Filipu II. imenovanih, Filipinih so se prvi izkrcali Španci; otok Guam leži med Karolinskimi in Marijanskimi otoki, imenovanimi po španskem kralju Karlu V. in njegovih hčerki Mariji. 1564. so začeli Španci kolonizirati Filipine. L. 1611. je bila tam še univerza. Borneo, Moluki, Avstralija in Nova Gvineja so bili pridobljeni za zahodnoevropsko omiko s španskimi posegi na jug. L. 1898. so zasedli Filipine Amerikanci. Povod za vojno je bila vstaja Kubancev zoper špansko krono. V pariškem miru so morali premagani Španci otočje odstopiti Amerikancem.

Zasega smučí v Češko-moravskem protektoratu

»Der Neue Tag«, nemško glasilo v Pragi, poroča, da je vojaški opolnomočenec pri visokem protektoratu izdal odlok o zasegi vseh smučí v protektoratu, dolgih 180 centimetrov in več, kakor tudi vseh k smučem pripadajočih delov (palice, vezi itd.). Poleg tega je že prej odredil trgovski minister zapor nad vsemi smučmi pri trževkah za izdelovanje smučí, kakor tudi pri trgovcih s smučmi. Vse zaloge je treba prijaviti, kakor koli razpolaganje s tem blagom pod zaporo pa je nično. Uporaba smučí ni prepovedana, vendar pa je odredeno, da morajo biti vse smučí, za katere veljajo gornje odredbe, oddane na najbližje mesto v roku 24 ur.

Črnogorec in Bošnjak

Črnogorec in Bošnjak se peljeta z vlakom. Bošnjak zagleda zaslišno zavoro in pravi v šal: »Zavora! V primeri nevarnosti! Toda kateri živ krst bo ustavlil tako velik vlak v diru?« Nato prime z obema rokama za zavoro in se dela, kakor da na vso moč vleče, v resnici pa niti malo ni vlekel, ker je vedel, da mora plačati kazen, kdor brez potrebe ustavi vlak.

Tudi Črnogorec bi rad preizkusil svojo moč, vstane, in reče Bošnjaku: »Pojdi vstran, da še jaz poskusim!« Zgrabil je zavoro z levice in potegnil. Nekaj je zahreščalo, kolesa so zaškripala in vlak se je ustavil. Sprevodnik drvi skozi vagona in sprašuje, kdo je ustavil voz. »Ta tu,« reče Črnogorec in ponosno pokaže nase. »In to samo z levice!...«

Novoletni nakupi

Končala sem z nakupovanjem. In kaj bi rad ti kupil, Milko?

»O, gospa — vsaj ročni voziček.«

Še smeje se na tuj račun.

»Pravijo, da je tvoj brat velik skopuh.«

»Pa še kakšen! Še kadar se smeje, dela to na tuj račun.«

Seznam ljubljanskih optantov za preselitev

(V oklepaju: dan in kraj rojstva; in = poročena.)

Piřman in Jegel Ana (1900, Primskov), Ljubljana, Ilirska 15; Kúttl Franc (1931, Beograd), Ljubljana, Ilirska 15; Kremenšek Erna (1906, Logatec), Ljubljana, Slomškova 3; Kramer Jakob (1886, Bad Neuhaus), Ljubljana, Kolezijska 7; Jezernik in Kramer Jožefa (1891, Celje), Ljubljana, Kolezijska 7; Koschier Ljudmila (1875, Kamnik), Ljubljana, Frankopanska 23; Klemenčič Tea (1888, Idrija), Ljubljana, Podlimbarskega ul. 29; Nahlik Leopold (1882, Dunaj), Ljubljana, Ljubljana XIX/16; Vidic in Nahlik Alojzij (1881, Ljubljana), Ljubljana, Ljubljana XIX/16.

Harschlag Felice (1901, Dunaj), Ljubljana, Brankova 3; Gliha in Harschlag Jožefa (1906, Trbovlje), Ljubljana, Brankova 3; Gärtner Viktor (1880, Potok), Ljubljana, Kolezijska 4; Weinzierl in Gärtner Dora (1889, Graz), Ljubljana, Kolezijska 4; Ebner Roza (1894, Radgona), Ljubljana, Tyrseva 71; Šoster Jakob (1892, Dežno), Ljubljana, Jegličeva 12; Kralj in Šoster Marija (1895, Cuper), Ljubljana, Jegličeva št. 12; Šoster Kristina (1926, Ljubljana), Ljubljana, Jegličeva 12; Šoster Bronislava (1933, Ljubljana), Ljubljana, Jegličeva 12; Šoster Amalija (1935, Ljubljana), Ljubljana, Jegličeva 12; Šoster Jakob (1937, Ljubljana), Ljubljana, Jegličeva 12; Zupanc Marija (1923, Ljubljana), Ljubljana, Jegličeva 12; Zins Julijana (1881, Thomaschlag), Ljubljana, Jesenkova 6; Detter Eckhard (1917, Ljubljana), Ljubljana, Križevniška 7; Ditz Jakob (1875, Podstenica), Ljubljana, Javornikova 17; Starkel in Glatz Marija (1902, Salzburg), Ljubljana, Posavskega 7; Lukas Oto (1897, Ljubljana), Ljubljana, Hranilniška 4; Žbota in Lukas Jožefa (1899, Gorica), Ljubljana, Hranilniška 4; Lukas Oto (1924, Ljubljana), Ljubljana, Hranilniška 4; Lukas Leo (1892, Ljubljana), Ljubljana, Hranilniška 4; Lukas Pavla (1893, Ljubljana), Ljubljana, Hranilniška 4; Majcen Anton (1884, Ptuj), Ljubljana, Bezenškova 32; Höll in Majcen Eleonora (1887, Sudetengau), Ljubljana, Bezenškova 32; Schmidt in Hribar Justina (1870, Merkligen), Ljubljana, Bezenškova 19; Hribar Emil (1915, Ljubljana), Ljubljana, Bezenškova 19; Wiedmer in Hribar Jožefa (1919, Vitebsk), Ljubljana, Bezenškova 19; Hribar Helma (1905, Zürich), Ljubljana, Bezenškova št. 19; Hribar Olga (1907, Bludenz), Ljubljana, Bezenškova 19; Hufnagel Avgusta (1906, Dunaj), Ljubljana, Cesta v Mestni log 9; Hufnagel Mirko (1931, Dev. Mar. v Polju), Ljubljana, Cesta v Mestni log 9; Lukas Emil (1896, Ljubljana), Ljubljana, Hranilniška 4; Tony Anton (1893, Vojsko), Ljubljana, Metelkova 7; Kačič in Tony Marija (1899, Sv. Marjeta), Ljubljana, Metelkova 7; Tony Henrik (1931, Ljubljana), Ljubljana, Metelkova 7; Zupen Ernestina (1903, Dunaj), Ljubljana, Stari trg 4; Matausch in Žižkovsky Pavla (1866, Arad), Ljubljana, Trnovski pristan 168; Raunacher Ravel (1880, Gorica), Ljubljana, Baragova 9; Ruda in Raunacher Avgusta (1898, Ljubljana), Ljubljana, Baragova 9; Roth Jožefa (1871, Kranj), Ljubljana, Resljeva 9; Ruda Adolf (1859, Ljubljana), Ljubljana, Baragova 9; Schiffer Viktor (1886, Ljubljana), Ljubljana, Mestni trg 19; Peteln in Schiffer Helena (1891, Maribor), Ljubljana, Mestni trg 19; Schiffer Ervin (1930, Ljubljana), Ljubljana, Mestni trg 19; Strauss Rudolf (1895, Otočec), Ljubljana, Kotnikova 21; Kosel in Strauss Cecilija (1893, Korosko), Ljubljana, Kotnikova 21; Strauss Rudolf (1922, Ljubljana), Ljubljana, Kotnikova 21; Starkel Hedvika (1912, Ptuj), Ljubljana, Posavskega 7; Sepin Franc (1904, Ljubljana), Ljubljana, Lavričeva 3; Novosel in Sepin Hedvika (1904, Ljubljana), Ljubljana, Lavričeva 3; Sepin Bruno (1929, Ljubljana), Ljubljana, Lavričeva 3; Sepin Pavel (1936, Ljubljana), Ljubljana, Lavričeva 3; Sepin Neža (1940, Ljubljana), Ljubljana, Lavričeva 3; Sekouschek Ferdinand (1873, Lind), Ljubljana, Poljanska c. 41; Fink Jožef (1859, Novi log), Stari log, Novi log 10; Rankel Albert (1926, Črni potok), Stari log, Novi log 10; Koman Janez (1912, Tirolsko), Ljubljana, Mivka 27; Koman Albina (1906,

Ljubljana), Ljubljana, Ljubljana; Tuma Viljem (1901, Württemberg), Dev. Mar. v Polju, Nemčija; Pilbach in Tuma Ana (1897, Sp. Logatec), D. M. v Polju, D. M. v Polju; Tuma Marija (1930, Geršak), D. M. v Polju, Vevče 110; Tuma Viljem (1932, Geršak), D. M. v Polju, Vevče 110; Tuma Magdalena (1938, Vevče), D. M. v Polju, Vevče 110; Sepin Jožef (1867, št. Jurij), Ljubljana, Podmilščakova 29; Sepin Herbert (1923, Ljubljana), Ljubljana, Ptuj; Vatovac Adolf (1884, Ljubljana), Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 71; Hauer in Vatovac Káthe (1888, Nova cerkev), Ljubljana, Nemčija; Vatovac Adolf (1927, Polje), Ljubljana, Celje; Hračir Ana (1900, Knittelfeld), Ljubljana, Staničeva 4; Hračir Henrik (1921, Dunaj), Ljubljana, Nemčija; Hammerschmidt Ernest (1903, Ljubljana), Ljubljana, Gregorčičeva 17a; Schmutzer in Hammerschmidt Marija (1905, Kozarac), Ljubljana, Gregorčičeva 17a; Rossberg Helga (1928, Banja Luka), Ljubljana, Gregorčičeva 17a; Franzl Henrik (1885, Doleko), Ljubljana, Gradišče 1; Weber in Franzl Frida (1900, Ljubljana), Ljubljana, Gradišče 1; Franzl Alice (1922, Ljubljana), Ljubljana, Kranj.

Samida in Hutter Marija (3. 4. 1860, Podstenica), Stari log, Sp. Topla gora 24; Tomaschek Friderik (16. 11. 1899, Glačuta), Kočevje-mesto, Kočevje; Jakomini Anton (2. 8. 1895, Kočevje), Kočevje-mesto, Kočevje; Jonke in Jakomini Aurelija (11. 6. 1912, Kočevje), Kočevje-mesto, Kočevje; Kastelle Oskar (9. 10. 1902, Ljubljana), Ljubljana, Tovarniška 37; Berk in Kastelle Ivana (30. 12. 1902, Thomborg), Ljubljana, Tovarniška 37; Unger Olga (29. 5. 1871, Gallenberg), Ljubljana, Zaloška 24; Nachtigal Janez (12. 6. 1902, Graz), Ljubljana, Zaloška 24; Pelko in Nachtigal Ljudmila (17. 9. 1901, Maribor), Ljubljana, Zaloška 24; Nachtigal Lotte (26. 9. 1922, Maribor), Ljubljana, Zaloška 24; Jug Jožef (30. 3. 1876, Ljubljana), Židovska 5; Lunder in Jug Gabriella (16. 3. 1882, Velike Lašče), Ljubljana, Židovska 5; Kirsche Pavla (30. 1. 1903, Zagorje), Ljubljana, Ilirska 21; Marschner Ana (30. 7. 1864, Laze), Ljubljana, Ljubljana; Polanz Ela (9. 12. 1906, Loški potok), Ljubljana, Poljanski nasip 40; Lackner Alfred (30. 6. 1919, Trava, Ljubljana), Predjamska 12; Lackner Janez (30. 9. 1871, Gor. Mozeli), Ljubljana, Predjamska 72; Jonke in Lackner Julija (23. 12. 1875, Gor. Mozeli), Ljubljana, Predjamska 72; Lackner Frida (13. 9. 1905, Trava), Ljubljana, Predjamska 72; Ehrenreich Cecilija (3. 11. 1892, Dunaj), Ljubljana, Beethovnova 14; Spinar Ludovik (22. 3. 1871, Olmütz), Ljubljana.

Japonska odlikovanja

Kakor vse ostale države, ima svoja svoja odlikovanja tudi Japonska. Podeljuje jih japonski cesar za domovino zaslužnim Japoncem. Japonska odlikovanja so razmeroma še zelo mlada. Prvi jih je uvedel cesar Mitsu-Hito ob koncu 19. stoletja, ko je ob nastopu svoje vladarske službe preosnoval celokupno japonsko državno življenje po evropskem vzoru. Tako je Japonska dobila tudi sedanja odlikovanja, ki so takoj izpodrinila dotedanji način odlikovanja s pavovimi peresi ali pa s koralnimi gumbi.

Japonska odlikovanja so izdelana v najlepši sklenini z uporabo domačih dragih kamnov. Izdelava je zelo okusna in je vsako odlikovanje zase majhna umetnina. Šest viteških japonskih odlikovanj dele v štiri kategorije. Najvišji odlikovanji sta odlikovanje kizantem in odlikovanje Paulevnia. Prvo ematira cesar za svoje odličje in ga dobe samo člani vladarske hiše. Za odlikovanje visokih državnih funkcionarjev je ustanovil cesar drugo, že omejeno odlikovanje Paulevnia. Poleg Japoncev ga lahko dobe tudi za Japonsko zaslužni tuji držav-

niki. To odlikovanje je med drugimi dobil Bismark. Ima ga tudi sedanji nemški zunanji minister von Ribbentrop.

Druga kategorija viteškega odlikovanja obsega odlikovanje »vzhajajočega sonca« in »svetega zaklada«. Prvo odlikovanje ima 8 razredov. Dobe ga lahko vsi, ki so si na kakršen koli način pridobili zaslug za japonsko državo. Odlikovanje »svetega zaklada« je ponazoritev treh zakladov in svetinj, ki jih nosijo japonski cesarji že od ustanovitve cesarstva kot znak zakonite moči, t. j. ogledalo, verižica in meč.

V tretjo kategorijo viteških odlikovanj spada leta 1891. ustanovljeno vojaško odlikovanje, »odlikovanje zlate vilčaste kanje«. Dobe ga lahko samo bojovníki na bojišču. Legenda pripoveduje, da je ptič pomagal prvemu japonskemu cesarju do zmage, ki je prinesla državi mir.

Zadnja kategorija viteškega odlikovanja je odlikovanje evete krone, ki ga pa cesar podeljuje samo ženskam.

Francesco Perri:

29

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič

Marcus je pretrgano in zmeden pripovedoval, kaj se je zgodilo v Lolijinem vrtu, kako je po obredu uvažanja, ko je bil sam v opoju združitve z bogom, vrlil Valerius s čete stražnikov, oskrnul misterij in kako se je razvila potem prava bitka, v kateri je, braneč sebe in zlasti Varilijo, ranil svojega sorodnika v stegno.

»Nekdo nae je izdal, Megakles. Mogoče sužnja Amala,« je obupano končal Adonij.

»O ne, sin moj! Ko se je snoči uboga Amala vračala iz Lolijinih vrtov, sta jo zalotila na poti v gospejine prostore Valerius Messala in Manoa — odhod vse gorje. Nihče ni vedel, da se je vrnila, dokler ni potem odšla gospodarka Varilija. Jaz sem prebil vsa noč v skrbeh in nisem dal, da bi mi splanec zatislil oči. Da bi odvrnil od vaju sleherno nesrečo, sem dolgo zažagal kadilo pred božansko Blaznostjo. Pa ni nič pomagalo, sin moj, nesreča ee je spravila tudi nad to hišo.«

In ga je prijel za roko, ga peljal pred svoje ležišče in odgnal debelo odejo, ki je pokrivala slamnjačo.

»Poglej!« mu je pokazal nekaj, kar je ležalo zvito in negibno na slamnjači kakor kak človek.

»Manoa?« je prestrašeno vprašal Marcus.

»Da, sin moj, Manoa, Lupus ga je nocoj s peetjo ubil. Bil je kača in je zaslužil, da ga kdo ubije. A zdaj smo vsi izgubljeni. Vidiš, zakaj sem plesal pred svojim bogom!«

Manoa je ležal na slamnjači z glavo pod lakom in z koleno pod brado, zvit v klobčič kakor črv.

Megakles je pripovedoval, kako se je vse zgodilo. Ponoči je šel zahrbit Manoa v ječo, da bi obiskal Amalo. Gospodarjevi oblubi ni nič verjel, ker mu je že od vsega početka, ko ga je vzel v službo, prepovedal sleherno občevanje z ženskami. Mislil je, da bi postavil gospodarja pred dovršeno dejstvo. Ker je imel v svoji vohunski službi vedno ključ vse hiše, je vzel tiče od vrat v podzemne prostore in prišel pred celico, v kateri je bila zaprta sikambrska sužnja. Pa mu ni uspelo, da bi vstopil. Amala ee je branila kakor tigra.

Nenadoma ee je pojavila za Egiptanovimi plečji orjaška postava Lupova. Z Judom Simonom je bil Lupus zaprt v drugi ječi nedaleč od Amaline in je slišal njen krik in ruvanje pri esopadu. Tedaj je zgrabil za vrata, jih vrgel iz tečajev in hitel s Simonom na pomoč. Odpasana in skušana je stala Amala na pragu in bila kakor kaka Valkira v boju. Manoa je bil za korak od nje in je škripal z zobmi kakor hijena.

V trenutku se je vse zgodilo. Sikamber je zarjovel, ee vrgel od zadaj nad Egiptana in ga s prvim udarcem v sence pobil na tla.

Ko se je to zgodilo eo vsi trije sužnji osupli obstali in ee gledali. Vedeli so, da bo Valerius dal za svojega mrtvega astrologo križati polovico sužnjev.

Pa se je tedaj Simon nečesa domislil.

»Pojdimo k Megaklesu« je rekel in zadel Manoa na hrbet. »Pojdimo po svet k staremu modri-janu, ki ljubi sužnje, ker je tudi sam suženj.«

Amala je ostala v ječi.

Oba sužnja sta odšla k starcu, noseč s seboj mrtveca. Megakles je bdel in bral. Bil je vznemir-

jen. Pred njim je gorela svetilka, obešena na bro-nasto ročico.

Megakles je novi dogodek, ki bi spravi v zmedo vso hišo, silno vznemiril. Ko je dal odločiti Manoa na svojo slamnjačo, je že mislil prevzeti nase odgovornost za zločin. Bil je že tako star in utrujen, meč bi ga rešil more življenja.

Prav tedaj pa je prišel Marcus Adonij in nje-gov načrt ee je prevrgel. Zdal je bil tudi njegov mladi učenec, ki ga je ljubil, v nevarnosti.

Ob novem položaju je ostal stari modrijan ne-kaj časa z upognjeno glavo. Kaj naj napravi? kaj naj napravi? Vzhajajoči dan bi bil viharen za vso družino, zlasti za Marka. Pustiti ga v hiši na Celiju, bi pomenilo izpostaviti ga takojšnji in brez-obzirni Valerijevi kazni, preden bi se mogel kdo zanj zavzeti. Zato mora takoj iz hiše.

Cez nekaj trenutkov se je Megakles odločil.

»Gospod,« je rekel Marku, »pojdi v svoje pro-store in obleci se kakor običajno. Gotovo ga nisi ubil, a kljub temu moraš odhod, preden se oglasi petelin. Jaz te odpeljem na varno.«

»Kam, Megakles?«

»Spotoma ti povem. Prosim te, ubogaj me.«

Marcus je ubogal.

Megakles je zasnoval res moder načrt. Takoj je pomislil, da bi bilo najbolje, ako bi spravi v teh okoliščinah Marka v varstvo Urganije, najpliv-nejše žene Rima. Sam Tiberij se je je bal nekoliko zaradi spomina na prijateljstvo, ki jo je vezalo z njegovo materjo Livijo, nekoliko pa zaradi tega, ker je bil prepričan, da ima magično moč in je vdana vedeževanju.

Ko je stara Livija umirala, je zapustila v opo-ropi svoji potratni ljubljenci ob Flamintjevi cesti v okolici Rima vilo, ki ji je bila posebno ljuba, ker

eo ji tam poslal bogovi dobro znamenje. Ko se je nekega dne ondod sprehajala, ee prhutaje letel nad nje orel in ji spustil v krilo belo kokoš, ki je imela v kljunu lovorovo vejico.

Zato se je imenovala vila »Ad gallinas«.

V tem, od sveta ločenem kraju in v varstvu najplivnejše in tako spletkarske žene, kot je bila Urganija, bi mogel Marcus mirno čakati, kako ee konča proces, ki se gotovo začne zoper ekupino Lolijinega krožka.

Istčasno je mislil, kako bi odstranil truplo suž-nja Manoa. Valerius bi rohnol, ko bi raziskoval, a razen Simona ne ve nihče, kaj se je zgodilo. Lahko bi razširil tudi govorico, da je Manoa na čuden način izginil, ko je sam pripravil neko čarovnjo.

Marcus je medtem v svojem stanovanju odložil kožo, oblekel tuniko, vtaknil za pas bodalo, si ognril okoli pleč težak volnen plašč in ee nato vrnil v Megaklesovo celico, kamor je prišel prav tedaj tudi starec z Lupom.

»Zavij mrtveca v rjuho z moje postelje,« je re- kel Sikambru in pokazal Manoa, »zadeni ga na ra-me in pojdi za menoj!«

16.

Vsi trije so odšli, prečkali vrt in priepeli do majhnih zaslinih vrat, skozi katera so prišli v tem-no ulico in krenili proti Velabru. Se je bilo temno in ulica je bila prazna, čeprav se je slišal že kak glas in tu in tam odpiranje trgovin pod oboki veli-kih palač. V ozračju je pihali tišči oetri in mrzli veter, ki oznanja pr'hod dneva.

Ko eo prišli na vrh Velabra, so ee ustavili.

»Ti pojdi doli k reki,« je ukazal Megakles Lu-pu, »in vrzi vanjo svoje breme. Potem ee vrni v Valerijevo hišo... Okoli polдне se tudi jaz vrnem.«

Iz Hrvatske

Hrvatska trgovinska delegacija v Bu-ka-rešti. Pod vodstvom državnega tajnika dr. Lamer-ja se je mudila v Bukarešti hrvatska trgovinska delegacija, ki je z romunskimi merodajnimi krogi pretresala vsa vprašanja, ki se nanašajo na redno funkcioniranje blagovnega prometa med obema državama.

Nova kalorična električna centrala v Bosni. V bosanski rudniški kotlini namerava hrvatska vlada zgraditi veliko električno kalorično cen-tralo, ki bo oddajala električni tok Bosni, Slavo-niji in Sremu.

Centrala za železo na Hrvatskem. Izšla je za-konska naredba o ustanovitvi centrale za železo, s katero je vsa proizvodnja železa prišla pod državno upravo in nadzorstvo.

Volnene izdelke nabirajo tudi na Hrvatskem. Po vzoru nemške nabiralne akcije je odredilo mi-nistrstvo za domobranstvo tudi po Hrvatski nabi-ralno akcijo za hrvatske prostovoljce na vzhodnem bojišču. Nabiralna akcija obsega prav iste predmete, kakor v Nemčiji: volneno spodnje pe-rilo, rokavice, nogavice, kučme in ostale volnene izdelke. Vsi darovalci volnenih predmetov dobe posebno potrdilo, s katerim imajo prednost in raz-ne olajšave pri nakupu tekstilnega blaga.

Gospodarski minister dr. Toth govori hrvat-skim delavcem. Oni dan je bilo v zagrebški De-lavski zbornici zborovanje zagrebškega delavstva. Na zborovanje je prišel poleg glavnega tajnika predsedništva vlade dr. Seitzja, zagrebškega žu-pana Vernerja tudi minister za obrt, veleobrt in trgovino dr. Toth, ki je imel na zbrano delavstvo tudi daljši nagovor. V njem je poudarjal, da je osnovno načelo sedanje hrvatske države delo in po njem se sodi tudi vrednost države in vsega. Napovedal je tudi ureditev vprašanja delavskih plač in revizije vseh cen. Plače bodo takšne, da bodo z njimi ljudje lahko živeli. Za njim je go-voiril zagrebški župan ter je omenjal skrb sedanje občinske uprave za zboljšanje delavskega stanja. Poudarjal je tudi, da bo občina vsako leto po-šiljala najmanj pet tisoč delavcev v Stubiške toplice, katere je pred kratkim prevzela. Poudarjal je tudi socialno akcijo zagrebške občine, katero je izdatno podpirala Poglavnikova družina, ki je sa-

ma darovala za otroke siromašnejših delavcev okoli 2500 parov čevljev, perila in oblek.

Krediti za posamezna hrvatska ministrstva v novem proračunu. V svojem zadnjem govoru, ki ga je imel na radiju hrvatski finančni minister o prvem proračunu sedanje hrvatske države, je re-sorni minister pojasnjeval tudi posamezne postav-ke za posadina ministrstva. Iz njegovega govora posnemamo, da znašajo krediti za vrhovno držav-no upravo 143.545.250 kun. Iz teh kreditov se vzdržujejo tudi vse Poglavnikovi uradi in tudi njegova telesna straža. Proračun predsedništva vlade znaša 113.613.000 kun. Krediti so določeni za predsedništvo vlade, podpredsedništvo vlade, državni informativni in propagandni urad, držav-no statistiko in glavno kontrolo. Proračun zuna-njega ministrstva predvideva 112.397.000 kun iz-datkov, proračun vojnega ministrstva pa 2 mili-jardi 874.045.900 kun. Izdatki za pravosodno mi-nistrstvo so v proračunu predvideni v znesku 418.984.680 kun. za notranje ministrstvo pa v zne-sku 1.332.315.400 kun. Proračun finančnega mi-nistrstva predvideva 1.591.925.020 kun, prometnega 1.019.152.500 kun, prosvetnega 1.061.000.190 kun, za narodno zdravstvo 595.189.600 kun, za kmečko gospodarstvo 495.000.000 kun, za obrt, veleobrt in trgovino 377.314.200 kun, za gozdarstvo in rudar-stvo 90.743.000 kun, za korporacije 365.946.000 kun. Proračunske rezerve za nepredvidene izdatke znašajo 300 milijonov kun.

Nove cene hrvatskim monopolskim izdelkom. Z novim letom so na Hrvatskem stopile v veljavo nove cene za vse monopolske izdelke. Posamezne vrste cigaret stanejo sedaj: tisoč kosov: Velebit (Sumadija) 1600 kun (prej 1000), Dubrava 1400 (850), Drina 1100 (700), Neretva 900 (650), Lju-buški (Morava) 900 (850), Grič (Bled) 850 (550), Trebević (Mirjana) 800 (550), Hum (Zeta) 750 (500), Hercegovina 750 (500), Rama (Ibar) 650 (425), Bregava (Drava) 500 (350). Zelo se je po-dražil tudi tobak za pipe in vse vrste cigar.

Društvo Zagrebčanov želi, da zagrebška ob-čina ostane na dosedanjem mestu. Poročali smo že, da namerava zagrebška občina zidati novo po-slopje za vse mestne urade, ker so dosedanje pre-stesni in ne morejo več odgovarjati svojim name-nom. V ta namen občina že tudi išče primerne prostore. V zvezi s tem je poslalo društvo Za-grebčanov županu Vernerju posebno vlogo, v ka-teri ga naproša, naj ostane mestna posvetovalnica, kakor tudi vsi uradi županovi in predsedništva zagrebške občine na Markovem trgu, ki se, kakor znano, zadnja leta imenuje Trg Stjepana Radića. Društvo utemeljuje svojo prošnjo s tem, da je na tem trgu tudi Poglavnikov dvor, večina ministr-stev in ostalih uradov sedanje hrvatske države ter so vsi ti uradi z uradom zagrebškega župana tesno povezani. Razen tega pa govore za sedanje prostore tudi zgodovinski razlogi. Za vse ostale mestne urade pa naj občina zgradi potrebne pro-store ali na oglu Savske ceste in Kršnjavijeve ulice ali pa na Varaždinski cesti.

Zemun ima novega župana. Dosedanji zemun-ski župan Štefan Seifert je dal ostavko, ker pre-vezema važno mesto v vodstvu nemške narodnost-ne skupine. Za novega župana je s Poglavniko-vo naredbo imenovan dr. Hans Moser, veletrgo-vec z vinom.

Tudi Osijek ima novega župana. V Osijeku so oni dan vrnili novega župana, ker je bil do-sedanji župan Galovac odstavljen. Za novega žu-pana je postavljen Ivan Movrin.

Bila sta se sporazumela. Saj sta vedela, da ima gospodar zmeraj dosti denarja.

Zato sta ga sedaj napadla. Navadno so vsi veliki zločinci strahopetni. Tako se je tudi skrivnostnež umaknil preplašeno na drugo stran.

Udarec je zadel v prazno. Pri begu po dolgih hodnikih je celo zgubil svojo pištolo.

In brusac se je spotaknil ob njo. Zaradi tega ju je pustil gospodar zadaj. Sopihaajo se je rešil v stopnišče malega stolpa.

Za njim so se glasno zaprla vrata. Zapah je zaškripal. Zločinec se je škodoželjno zarežal.

Poginila z njimi, prekleta psat!

26.

»Človek božji, to mora biti zunaj vihar, če pronica voda celo skozi kamenje!« reče Bobby tiho in suni v Chappella.

Ta je ravnočkar masiral z Bystroockom telo spečega Ambroseja, ki je pri brodomolu odnesel največ poškodb.

Presenečeno je prenehal komisar s svojim delom.

Voda v kletni sobi je že narasla za dobrih pet centimetrov.

»Oh!« zašepeta Chappell, »tukaj pa ni nekaj v redu! Poglej malce ven...«

Obe ženi sta sedeli in se greti v žarkih elek-tričnega gorskega sonca, da bi se spočili po tako naporni in pustolovski vožnji s čolnom.

Kot je izgledalo, sta se najbolje razumeli, kajti ždeli sta tesno objeti na zofi.

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Služkinjo

mlado, za vsa hišna dela, sprejemno. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 160. b

Pisarniško moč

s perfekt. znanjem knji-govodstva, stenografije, slovensčine in italijan-sčine takoj sprejemno. Ponudbe na oglasni odd. »Slov.« pod št. 137. b

Kupimo

Rabljeno pohištvo

vseh vrst kavče, otoma-ne, spalnice, kuhinje, ka-kor tudi posamezne ko-made pohištva, stalne stroje in druge uporabne predmete stalno kupuje Nova trgovina »Ogleda«. Mestni trg 3. k

Stanovanja

Oddajo:

Enosobno stanovanje

sončno, z verando, in lo-kal, oddam takoj, Stani-čeva ulica 8. c

Živali

Črno-bel pes

se je zatekel. Nahaja se pri Avg. Pečniku, Sto-žice 47 pri Ljubljani. o

Kurivo

PREMOG DRVA

I. POGAČNIK,

Ljubljana, Bohoričeva 5.

Tel št. 20-95.

Presso i più importanti uffici postali del Regno potete consultare gratuita-mente il catalogo delle carte valori postali vendibili per collezione dall'Uti-lizio Filatelico dell'Amministrazione delle Poste e Telegrafi. Gli uffici suddetti accettano le richieste di acquisto di francobolli e del catalogo. Il prezzo del catalogo è di L. 4.— se acquistato direttamente nell'Ufficio Filatelico di Roma. Per la spedizione aggiungere L. 1.10 per l'interno del Regno e Colonie e L. 2.75 per l'Estero.

MEC ZAREŽE V ZGODOVINO
ZNAMKE ZAZNAMUJEJO NJENE STRANI

Pri največjih poštah uradih Kraljevine si lahko brezplačno ogledate katalog poštne vrednotne, ki jih za kolekcije prodaja filatelistični urad Uprave Pošte in Telegrafa. Omenjeni uradi sprejemajo naročila za nakup znakov in katalogov. Cena kataloga je L. 4.—, če ga naročite neposredno pri filateli-stičnem uradu v Rimu. Za pošljatev priložite L. 1.10 za Kraljevino in kolonije ter L. 2.75 za inozemstvo.

Umrla nam je naša predobra
mama

Pogreb bo v petek, dne 9. januarja ob pol 4 popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah. — Sveta maša zadušnica bo brana v soboto ob 7 zjutraj v Trnovski župni cerkvi.

Ljubljana, dne 7. januarja 1942

Zalujoči rodbini: Komar, Semenič

Kap jih je zadela...

46

Oni seveda tega niso opazili, kajti preveč so se še ukvarjali sami s seboj. Potem si je zadovoljilo mel roke. Zaradi varnosti je potem porinil še dve dleti med vrata in tla.

Potem je šel odvezavat oba zločinca s strojev. »Gospodar!« zašepeta brusac. »Tega vam ne bom nikoli pozabil!«

»Drži gobec!«

»To so bile grozne ure!« je potrdil tiskar. Umaknil je, ker ga je zadela pest skrivnost-nega moža.

»Surovi pes!« si je mislil tiskar.

A na glas si ni upal tega potrditi.

Na gospodarjev migljaj sta oba zapustila klet-no tiskarno.

Skrivnostnež je potem stopil k neki skrinji, ki jo je odprl z zelo kompliciranim ključem.

V skrinji je bilo ročno kolo, ki ga je vrtil navpično v tleh izginjajoči valj.

Kovaško delo kolesa je moralo biti zelo staro. Valj niti ni bil izdelan na stružnici, temveč samo ročno kovan.

Skrivnostnež je zasukal kolo, ki se je hreščlo premaknilo.

Po kakih šestdesetih obratih se je ustavilo. Glasno šumenje je napolnilo dolenjo klet.

Reže se se je umaknila skrivnostna postava k izhodu.

Tam sta ga že čakala oba zločinca.